

**HRVATSKI CENTAR ZA KONJOGOJSTVO - DRŽAVNE ERGELE ĐAKOVO I LIPIK
HRVATSKA UDRUGA UZGAJIVAČA HAFLINGER KONJA**

UZGOJNI PROGRAM KONJA HAFLINGER PASMINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Lipik, 2012.

KAZALO

I. OPĆE ODREDBE.....	4
II. ZAKONSKE ODREDBE.....	4
III. PODRIJETLO PASMINE.....	5
IV. UZGOJNO PODRUČJE I ORGANIZIRANOST UZGOJA	5
V. VELIČINA POPULACIJE.....	6
VI. UZGOJNI CILJEVI.....	6
VI.1. Obilježja i značajke haflinger pasmine.....	6
VII. UZGOJNE METODE.....	8
VIII. IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA I UPIS U MATIČNE KNJIGE KONJA HAFLINGER PASMINE.....	8
VIII.1. Identifikacija ždrebadi.....	9
VIII.2. Jedinstveni životni broj kopitara haflinger konja.....	9
IX. SELEKCIJSKI PROGRAM.....	10
IX.1. Vrednovanje porijekla.....	10
IX.2. Ocjena vanjštine.....	10
IX.3. Razvrstavanje u klasne razrede.....	10
IX.4. Ispit radne sposobnosti pastuha.....	11
IX.5. Vrednovanje kvalitete potomstva.....	11
IX.6. Prosudba zdravlja i plodnost	11
IX.7. Izdavanje uzgojne dokumentacije	11
X. ocjena pastuha - odabir pastuha za rasplod.....	12
XI. ocjena kobila	12
XII. KOMISIJE.....	13
XII.1. Komisija za ocjenu pastuha - odabir pastuha za rasplod.....	13
XII.2. Komisija ocjenu kobila	13
XII.3. Komisija za ocjenu ždrebadi	13
XII.4. Komisija za provedbu ispita radne sposobnosti pastuha (IRS).....	14
XII.5. Odluke i obavijesti o komisijskoj odluci.....	14
XII.5.1. Ocjena ždrebadi.....	14
XII.5.2. Ocjena kobila.....	14
XII.5.3. Ispit radne sposobnosti pastuha (IRS).....	14
XII.5.4. Ocjena pastuha - odabir pastuha za rasplod.....	14
I. PRAVILA O VOĐENJU MATIČNE KNJIGE HAFLINGER PASMINE U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	16
I.I. UPIS U MATIČNE KNJIGE HAFLINGER PASMINE.....	16
II. KATEGORIJE MATIČNE KNJIGE.....	17
III. REGISTAR UVEZENIH KONJA	19
IV. REGISTAR ISPISANIH KONJA	20
V. REGISTAR UZGAJIVAČA I VLASNIKA.....	20

VI. Odlikovanje pastuha i kobila.....	20
VII. ISTOVJETNOST GRLA – IDENTITET.....	21
VIII. VLASNIŠTVO.....	21
IX. REGISTRACIJA PROMJENE VLASNIŠTVA.....	21
X. REGISTRACIJA ŽDREBADI ROĐENIH U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	21
X.1. Postupak registracije.....	21
X.2. Registracija ždrebadi, potomaka pastuha registriranim u inozemstvu.....	22
X.3. Naknadna registracija ždrebeta.....	22
X.4. Nepotpuni zahtjevi za registraciju ždrebeta.....	23
X.5. Izbor imena.....	23
X.6. Dodjela imena.....	24
XI. IDENTIFIKACIJA I OZNAČAVANJE KONJA HAFLINGER PASMINE U RH	24
XI.1. Dodatno označavanje	24
XII. IDENTIFIKACIJSKI DOKUMENT KOPITARA (ID).....	25
XII.1. Izdavanje duplikata ID-a.....	25
XIII. EVIDENCIJA PRIPUSTA PASTUHA.....	26
XIV. IZVOZ.....	26
XV. UGINUĆE GRLA.....	26
XVI. VLASNIŠTVO IZDANE DOKUMENTACIJE.....	27
XV. UVJETI ZA SUDJELOVANJE U UZGOJNOM PROGRAMU.....	27
UPUTE ZA OCJENJIVANJE VANJŠTINE I RAZVRSTAVANJE U KLASNE RAZREDE HAFLINGER PASMINE.....	28
I. NAČIN OCJENE I RAZVRSTAVANJE U KLASU.....	28
I.1. Ocjena pastuha i kobila.....	29
I.2. Ocjena ždrebadi.....	29
II. UPUTE ZA OCJENU VANJŠTINE.....	30
II.1. Svrha ocjenjivanja vanjštine.....	30
II.2. Način ocjenjivanja.....	30
II.3. Kriterij za ocjenu vanjštine pastuha i kobila prema ocjenjivačkom modelu (sustav „100 bodova“).....	30
II.4. Kriterij za ocjenu vanjštine ždrebadi prema ocjenjivačkom modelu.....	33
III. Ispitivanje radne sposobnosti pastuha – IRS.....	34
III.1. Prihvatanje rezultata natjecanja kao polaganje ispita radne sposobnosti.....	34
III.2. Polaganje ispita jahanja pod sedlom.....	34
III.3. Polaganje ispita u zaprezi (jednopregu).....	34
III.4. Upute za ispitivanje radne sposobnosti haflinger pastuha.....	37
III.5. Konačna ocjena ispita radne sposobnosti pastuha.....	38

I. OPĆE ODREDBE

Uzgojni program haflinger pasmine predstavlja dokument kojim Hrvatski centar za konjogojstvo-Državne ergele Đakovo i Lipik (HCK) i Hrvatska udruga uzgajivača haflinger pasmine konja (HUUH) kao nevladino udruženje, želi unaprijediti uzgoj konja haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj.

Uzgojni program postavljaju se uzgojno-seleksijske mjere temeljem kojih se provodi uzgojno seleksijski rad u cilju unaprjeđenja haflinger pasmine u cilju povećavanja uzgojne, uporabne i u konačnici ekonomske vrijednosti pasmine. Navedeno proizlazi odredbama temeljenim na važećim pravnim propisima koje se odnose na uzgoj životinja u Republici Hrvatskoj.

Uzgojno seleksijski rad i postizanje uzgojnog cilja provodi se u prvom redu na metodama procjene vanjštine i razvrstavanjem rasplodnih grla u pripadajuće kategorije matične knjige i klasne razrede u uzgoju, kao i metodama odabira rasplodnih pastuha. Prilikom provođenja uzgojno-seleksijskog rada u cilju odabira rasplodnjaka i razvrstavanja u pripadajuće klasne razrede, osim rezultata ostvarenih u Republici Hrvatskoj moguće je koristiti i rezultate drugih uzgojnih i sportskih udruženja, odnosno institucija.

Uzgojno - seleksijske mjere ovog uzgojnog programa provoditi će HCK sve do stvaranja uvjeta potpunog osamostaljenja rada HUUH-a. Odnosi međusobne suradnje u provedbi uzgojnog programa haflinger pasmine konja između HCK i HUUH definirati će ugovorom o međusobnoj suradnji.

Svaki vlasnik i uzgajivač haflinger pasmine konja ima pravo sudjelovanja u uzgoju haflinger pasmine sukladno ovom uzgojnom programu ukoliko sudjeluje u provedbi istog u skladu sa pravilima struke i uzgojne organizacije. Uzgojno valjane životinje uzgojene sukladno ovom uzgojnom programu haflinger pasmine konja biti će upisane u matičnu knjigu, te razvrstane u uzgojne klasne razrede propisane ovim dokumentom.

II. ZAKONSKE ODREDBE

- Zakon o stočarstvu NN 70/97, 36/98, 151/03, 132/06
- Program uzgoja konja u Republici Hrvatskoj NN 99/98
- Program uzgoja konja u Republici Hrvatskoj sa stručnim uputama za provedbu, Zagreb, 1998.
- Zakon o veterinarstvu NN 70/97, 105/01, 172/03, 88/05, 02/07
- Pravilnik o identifikaciji i registraciji kopitara NN 123/09
- Pravilnik o uvjetima priznavanja uzgojnih organizacija koje vode ili uspostavljaju matičnu knjigu za uzgojno valjane kopitare NN 114/11
- Pravilnik o vođenju matičnih knjiga i uzgojnih upisnika, te upisu uzgojno valjanih životinja NN 164/04
- Pravilnik o obliku i sadržaju potvrde o podrijetlu sjemena, jajnih stanica i zametaka uzgojno valjanih kopitara NN 93/08
- Pravilnik o obliku i sadržaju očevidnika udruga uzgajivača uzgojno valjanih životinja NN 1/98
- Pravilnik o sadržaju upisnika i prijave za upis uzgajivača uzgojno valjanih životinja NN 23/98
- Pravilnik o upisu i obilježavanju uzgojno valjanih rasplodnih životinja NN 22/98
- Pravilnik o testiranju uzgojno valjanih rasplodnih životinja NN 74/98
- Zakon o dobrobiti životinja NN 19/99

III. PODRIJETLO PASMINE

Povijest haflinger pasmine seže još u Srednji vijek. Kroničari ga opisuju orijentalnom pasminom na području južnih padina Tirola u današnjoj Austriji i Italiji. Sela su trebala snažnog konja sigurnog koraka za transport tereta kroz nepristupačna područja. Zapisi iz 1800-tih godina opisuju ga kao malog, ponosnog, alatog konja koji vrlo dobro podnosi putovanja kroz planinske klance. Prvi službeni dokument o današnjem haflingeru (ime je dobio po tirolskom selu „Hafling“) je zapis o pastuhu *249 Folie*, sinu arapskog pastuha *133 El' Bedavi XXII* i domaće tirolske kobile nepoznatog porijekla. Svi moderni tipovi haflingera moraju imati porijeklo izravno vezano na pastuha 249 Folie, i to kroz 7 pastuhskih linija: *A, B, M, N, S, ST i W*. Tijekom Drugog svjetskog rata vrlo traženi su bili manji, snažni i čvrsti konji. Upravo te karakteristike krasi haflingera. Nakon rata, okvir haflingera je smanjen, jer je postavljeni uzgojni cilj bio uzgojiti konja podobnog za jahanje i vožnju, čvrste konstitucije i dobre ćudi. Specijalna karakteristika pasmine je zlatno alata boja, bijele grive i repa, a ova boja naziva se „izabel“. Također značajna karakteristika pasmine je privrženost čovjeka i dobroćudnost formirana stoljećima kroz surove uvjete opstanka u planinskim uvjetima života služeći svim članovima obitelji. Uzgoj haflingera rasprostranjen je u cijelom svijetu, a uporaba mu je vrlo raznolika, od dresurnog i preponskog jahanja, vožnje zaprega, western jahanja, voltažiranja, rekreacijskog do terapijskog jahanja i dr.

Uzgoj haflinger konja na prostoru Republike Hrvatske dugo je prisutan, no intenzivniji uzgoj i revitalizacija pasmine započela je 2006. godine značajnijim uvozom rasplodnih grla iz drugih zemalja. Reorganizacijom uzgoja i promoviranjem pasmine u Hrvatskoj u narednih nekoliko godina ukupan broj registriranih konja utrostručio se.

IV. UZGOJNO PODRUČJE I ORGANIZIRANOST UZGOJA

Uzgoj haflinger konja u Republici Hrvatskoj je malobrojan i u počecima je svoga razvoja. Budući da je rasprostranjenost uzgoja prilično velika, sa pojedinim geografskim žarištima, uzgojno područje haflinger konja je cjelokupan prostor Republike Hrvatske.

Uzgoj haflinger konja kad govorimo o mjestu uzgoja obzirom na organiziranost dijeliti će se u stručnim i znanstvenim tekstovima Udruge, te ostalim tekstovima o ovom uzgoju, na slijedeće subpopulacije:

1. *ergelski uzgoj* – su grla uzgojena u nekoj od privatnih ili nacionalnih ergela
2. *privatni uzgoj* – su grla uzgojena od strane uzgajivača pojedinaca bez obzira na članstvo u ovoj Udruzi.

Bez obzira na mjesto uzgoja pojedinog grla uredbe ovog uzgojnog programa vrijede za sva grla haflinger pasmine konja u Republici Hrvatskoj.

V. VELIČINA POPULACIJE

Uzgojnu populaciju haflinger konja čine sva grla upisana u Središnji registar kopitara Republike Hrvatske kojeg vodi HCK, ovlaštena krovna ustanova u konjogojstvu Republike Hrvatske. Sveukupna veličina populacije haflinger konja na području cjelokupne države prema podacima HCK prikazana je obzirom na kategorije u tablici 1.

Tablica 1. Brojno stanje haflinger konja prema kategoriji u 2006. i 2011. godini

Kategorija	Godina 2006.	Godina 2011.
Rasplodni pastusi	1	4
Kastrati	0	1
Muška grla starija od 3 godine (nisu licencirani)	0	8
Kobile	11	61
Muška omad	1	14
Ženska omad	4	16
Muška ždrebad	1	6
Ženska ždrebad	2	6
UKUPNO	20	116

VI. UZGOJNI CILJEVI

Uzgojni ciljevi koji proizlaze iz uzgojnog programa su slijedeći:

- uzgojiti skladnog, elegantnog, plemenitog konja, dobrog karaktera i pouzdanog temperamenta pravilnih i izdašnih kretnji, s osobinama dobro jahaćeg konja, ali i konja primjerenog za uporabu u zaprezi
- uzgajati i razvijati uzgoj haflinger konja u Republici Hrvatskoj sukladno međunarodnim regulativama
- brojno povećanje i genetsko unaprjeđenje populacije haflinger konja u Hrvatskoj
- očuvati genetsku varijabilnost u populaciji haflinger konja u Hrvatskoj
- uzgajati haflinger konje da svojom vanjštinom budu privlačni i konkurentni na izložbama, ali uporabni u mnogim drugim aktivnostima u kojima dolazi do izražaja njihova široka uporabna sposobnost
- u uzgoju haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj pratiti trendove uzgoja u svijetu

VI.1. Obilježja i značajke haflinger pasmine

Tip: konj čvrste konstitucije, plemenitog izgleda, pravilnog fundamenta i dobro izraženog spolnog dimorfizma, sa naglašenim osobinama uporabnog konja (jahanje i zaprega)

Temperament: miran i strpljiv, izražene volje za rad. Nervozni, zloćudni i plašljivi konji nisu poželjni

Posebne osobine: skladan mali konj čvrste konstitucije, dobro izraženog spolnog dimorfizma, karakteristike jahaćeg konja izraženije, svestrana uporabljivost, dobra prilagodljivost, dobro iskorištavanje krme, dobra plodnost

Morfometrija:

Visina do grebena (odrasla grla): pastusi: 147 – 152 cm (minimalno 145 cm)
kobile: 143 – 150 cm (minimalno 138 cm)

Obujam grudi (odrasla grla): pastusi: minimalno 165 cm
kobile: minimalno 155 cm

Obujam cjevanice (odrasla grla): pastusi: 18 – 22 cm (minimalno 18 cm)
kobile: 17 – 21 cm (minimalno 17 cm)

Boja i oznake: izabel (alat s plavkasto-bijelom grivom) svih nijansi, tamni i svijetli ekstremi nepoželjni. Bijele oznake koje nisu previše izražene poželjne su na glavi. Kopita mogu biti pigmentirana i nepigmentirana, dok su izraženo bijele oznake na nogama nepoželjne, tako da se grla koja imaju sve četiri bijele noge ne mogu prihvatiti u uzgoj. Tamne dlake u grivi i repu nisu poželjne.

Tjelesna građa:

- **glava:** kratka, suha, plemenita, ravnog do blago konkavnog profila, širokog čela, velikih živahnih očiju i pravilno nasađenim malim ušima, izraženog spolnog dimorfizma;
- **vrat:** dug, dobro nasađen, skladan i dobro obrastao mišićjem, plemenit, slobodan u području grkljana, griva umjereno bujna i jednolično raspodijeljena;
- **prednji dio:** čvrst, dobro izraženog grebena, plečke duge i dovoljno vodoravno položene, prsa duboka i široka
- **srednji dio:** leđa nešto kraća, spoj dug, širok i mišićav, grudni koš širok i dubok s dobro zaobljenim rebrima
- **zadnji dio:** sapi duge i široke, dobro obrasle mišićjem, sapi ne previše rascijepane, rep pravilno i ne preduboko nasađen;
- **prednje noge:** korektne, čvrste, suhe, s dobro izraženim zglobovima i kratkim kičicama, kopita čvrsta i dobro oblikovana. Noge ravne i poklapaju se sa stražnjim nogama, pravilnih mehaničkih osi. Kopita tvrda i okrugla, sa kutom od 45-50 stupnjeva;
- **zadnje noge:** korektne, čvrste, suhe, ravne i pravilnih stavova. s dobro izraženim i jakim skočnim zglobovom. Kopita tvrda i okrugla, sa kutom od 50-55 stupnjeva;
- **pravilnost hodova:** pravilan, čist i jednakomjeran korak i kas, visok korak i postrani pokreti nisu poželjni;
- **izdašnost hodova:** izdašan, živahan, dugačak i ispružen hod i kas, izražena faza lebdenja sa aktivnim zadnjim djelom;

Foto 1. Rasplodni haflinger pastuh

Foto 2. Rasplodna haflinger kobila s ždrebetom

VII. UZGOJNE METODE

Konji haflinger pasmine uzgajaju se u čistoj krvi sa odabranim i licenciranim pastusima iste pasmine. Uvezena grla koja nisu upisana u nekom od stranih nacionalnih registara haflinger pasmine ne mogu se upisati u hrvatski registar haflinger pasmine konja.

U hrvatski registar haflinger pasmine mogu se upisati isključivo grla domaćeg uzgoja uzgojena u čistoj krvi i sukladno odredbama ovog uzgojnog programa, kao i uvezena uzgojno valjana grla koja genealoški pripadaju haflinger pasmini. Temeljem navedenoga, uzgojni cilj postizat će se **isključivo** selekcijom i izbjegavanjem uzgoja u uskom srodstvu.

Dozvoljeni su slijedeći oblici razmnožavanja:

1. prirodan pripust (iz ruke i haremski),
2. umjetno osjemenjivanje i
3. embriotransfer.

Svaki vlasnik rasplodnog pastuha dužan je prije pripusta provjeriti genealoške podatke kobile. Pripust pod dotičnog pastuha ne smije se izvršiti ako u prvoj generaciji predaka pastuh i kobila imaju zajedničkog pretka, osim kada to nije dopušteno odlukom uzgojnog registra. Po jednom pastuhu preporuča se ne više od 25 pripuštenih kobila godišnje.

VIII. IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA I UPIS U MATIČNE KNJIGE KONJA HAFLINGER PASMINE

U matične knjige haflinger pasmine konja mogu biti upisana samo čistokrvna grla i konji domaćeg uzgoja koji su komisijskom odlukom bili prihvaćeni u registar (B knjiga). Križanja sa grlima drugih pasmina i uzgojnih tipova nisu dozvoljena.

Prije nego je životinja upisana u jednu od kategorija matične knjige ili registar uvezenih konja, ista mora biti identificirana i registrirana sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara.

Životinje obuhvaćene uzgojnim programom na području Republike Hrvatske uzgajaju se u skladu odredbama ovog uzgojnog programa, te Pravilima vođenja matične knjige haflinger pasmine i upisane su u slijedeće dijelove matične knjige:

Glavna matična knjiga: Knjiga rasplodnih pastuha

- Knjiga rasplodnih pastuha (G knjiga)

Knjiga rasplodnih kobila

- Glavna knjiga rasplodnih kobila (G knjiga)
- Predknjiga rasplodnih kobila (P knjiga)

Dodatni dio matične knjige

- Evidencijska knjiga kobila (E knjiga)
- Evidencijska knjiga kobila (B knjiga)

Registar ždrebadi

- Registar čistokrvne ždrebadi haflinger pasmine
- Registar ždrebadi za uzgoj i proizvodnju

Dodatni registri

- Registar uvezenih konja
- Registar izvezenih konja
- Registar uzgajivača
- Registar vlasnika

Životinje nepotpunog porijekla bez obzira na spol upisuju se u B registar haflinger pasmine (isključivo one koje su u trenutku formiranja registra bile uvedene u B knjigu). U daljnjem uzgoju mogu biti korištene samo ženske životinje ocjenjene klasom Ia, Ib, IIa, IIb ili IIIa. Potomci takvih životinja opet se upisuju u B registar haflinger pasmine nakon provedene ocjene vanjštine (valjano za ždrebad i kobile). Od 01. siječnja 2012. godine u B registar haflinger pasmine ne mogu se upisati do sada neregistrirani konji, bez obzira na fenotipsku pripadnost uzgojnom tipu haflinger pasmine.

Prilikom upisa grla registriranih u drugim nacionalnim registrima haflinger pasmine u matične knjige haflinger pasmine Republike Hrvatske i prihvaćanje te životinje ili njegovog sjemena u iste knjige smisleno se upotrebljavaju sve odredbe propisane ovim uzgojnim programom, kao i Pravila o vođenju matične knjige haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj. Prethodno prihvaćanju u matične knjige haflinger pasmine moraju biti zadovoljeni svi uvjeti za upis, te provedena registracije u Središnji registar kopitara Republike Hrvatske. Takva grla moraju biti popraćena uzgojnom dokumentacijom koja potvrđuje čistokrvnost i pripadnost haflinger pasmini.

VIII.1. Identifikacija ždrebadi

Sva grla prethodno upisu u matične knjige haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj moraju biti registrirana u Središnji registar kopitara RH pri HCK.

Sustav identifikacije uključuje:

- upis u Središnji registar kopitara RH pri HCK,
- dodjeljivanje Jedinstvenog životnog broja kopitara (UELN),
- implantaciju transpondera sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara, koji predstavlja jedinstvenu poveznicu Identifikacijskog dokumenta i kopitara,
- označavanje alternativnim metodama označavanja sukladno ovom uzgojnom programu,
- jedinstven Identifikacijski dokument kopitara valjan za cijeli životni vijek životinje i koji izdaje Izdavatelj sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara.

Prilikom prve identifikacije Izdavatelj osigurava da je kopitar aktivno označen implantacijom transpondera sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara. Transponder se implantira parenteralno pod aseptičkim uvjetima između glave i grebena na sredini vrata na području nuhalnog ligamenta s lijeve strane. Dozvoljena je upotreba transpondera koji udovoljavaju ISO 11784 standardu, te koji primjenjuju HDX ili FDX-B tehnologiju i mogu se očitati s napravom koja je kompatibilna s ISO 11785 standardom, na minimalnoj udaljenosti od 12 cm.

VIII.2. Jedinstveni životni broj kopitara haflinger konja

Jedinstveni životni broj kopitara je jedinstveni 15-znamenasti slovo-brojači kôd koji sadrži podatke o pojedinačnom kopitaru te bazi podataka i zemlji u kojoj je taj podatak prvi puta zabilježen u skladu sa sustavom kodiranja Jedinstvenog životnog broja kopitara. Sastavljanje Jedinstvenog životnog broja kopitara konja haflinger

pasmine u Republici Hrvatskoj provodit će se sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara koji je usuglašen prema međunarodnim pravilima.

Jedinstveni životni broj kopitara haflinger pasmine u RH sastoji se od:

1. šesteroznamenkastog identifikacijskog kôda za bazu podataka iz Pravilnika o identifikaciji i registraciji kopitara koji je kompatibilan s UELN sustavom, a sastoji se od:
  - međunarodnog kôda Republike Hrvatske, tj. broj „191“ - prva tri mjesta,
  - koda uzgojne organizacije kod koje su kopitari upisani u matične knjige, tj. „001“ (HCK) - druga tri mjesta,
2. deveteroznamenkastog jedinstvenog identifikacijskog kôda koji je dodijeljen dotičnom kopitaru, a sastoji se od:
  - pasminskog kôda koji predstavlja nacionalnu oznaku haflinger pasmine, tj. broj „12“ - dva mjesta,
  - matični broj grla iz matične knjige haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj - pet mjesta,
  - posljednje dvije znamenke godine rođenja kopitara - dva mjesta.

IX. SELEKCIJSKI PROGRAM

Uzgojno selekcijske mjere ovog uzgojnog programa provodi HCK, a za osiguravanje uzgojno selekcijskog napretka poduzimaju se slijedeći selekcijski postupci opisani u uzgojnom programu: vrednovanje porijekla, ocjena vanjštine, razvrstavanje u klasne razrede, ispit radne sposobnosti pastuha (IRS), vrednovanje kvalitete potomstva, prosudba zdravlja i plodnosti.

U uzgojno selekcijski rad uključena su sva grla haflinger pasmine na prostoru Republike Hrvatske upisana u Središnji registar kopitara Republike Hrvatske pri HCK.

IX.1. Vrednovanje porijekla

Mjerila po kojima se vrednuje porijeklo matičnih grla haflinger pasmine definirani su uvjetima za upis u matične knjige ovog uzgojnog programa.

IX.2. Ocjena vanjštine

Ocjenjivanje vanjštine provodi se radi ostvarivanja selekcijskog napretka i postizanja uzgojnog cilja sukladno pravilima ovog uzgojnog programa. Ocjenjivanje provodi komisija koji imenuje HCK, sukladno uzgojnom programu, a održava se na prethodno definiranim mjestima (punktovima) u cilju ocjenjivanja većeg broja životinja istih kategorija. Organizirana mjesta za ocjenu moraju zadovoljavati uvjete za sigurno i stručno provođenje ocjene. U opravdanim slučajevima, uz odobrenje HCK i HUUH, moguća je individualna ocjena životinje. Temeljem ocjene vanjštine životinja se razvrstava u pripadajuće klase definirane uzgojni programom.

IX.3. Razvrstavanje u klasne razrede

Temeljem ukupne ocjene vanjštine pastuhe, kobile i ždrebad razvrstava se u klase definirane uzgojnim programom. Na temelju rezultata koje pastuh ili kobila ostvari u uzgoju mogu biti i odlikovani obzirom na klasu

sukladno odlikama koje propisuje uzgojni program.

IX.4. Ispit radne sposobnosti pastuha

Ispit radne sposobnosti pastuha haflinger pasmine provodi se radi ostvarivanja selekcijskog napretka i postizanja uzgojnog cilja sukladno pravilima ovog uzgojnog programa. Ocjenjivanje provodi komisija koju imenuje HCK, sukladno uzgojnom programu, a održava se na prethodno definiranim mjestima (punktovima) koja moraju zadovoljavati uvjete za sigurnu i stručnu provedbu ispita.

IX.5. Vrednovanje kvalitete potomstva

U matične knjige svakog rasplodnog pastuha i kobila upisuju se svi rezultati koje ostvaruju njihovi potomci na: ocjenjivanju vanjštine, ocjenjivanju kobila i pastuha, odabiru pastuha za rasplod, ispitu radne sposobnosti, natjecanjima i dr..

Na temelju rezultata koje pastuh ili kobila ostvari u uzgoju mogu biti i odlikovani obzirom na klasu sukladno uvjetima koje propisuje uzgojni program.

IX.6. Prosudba zdravlja i plodnosti

Pored zadovoljavajućih ocjena vanjštine, rasplodna grla moraju biti zdrava, plodna i ne smiju biti nosioci nasljednih pogrešaka. U spornim slučajevima komisije za ocjenu mogu tražiti i dodatno mišljenje veterinarara. U matičnu knjigu ne mogu se upisati grla koja imaju izrazito naglašene prirodene morfološke ili fiziološke konstitucijske pogreške. Grla kod kojih se pojave kile, pogreške na zglobovima, kriptorhizam, velika depigmentacija kože, depigmentacija šarenice, kronični bronhitis i ljetni egzemi, ne mogu biti upisani u matičnu knjigu rasplodnih kobila ili rasplodnih pastuha haflinger pasmine.

U matičnu knjigu ne mogu se upisati grla koja imaju izrazito naglašene prirodene morfološke ili fiziološke konstitucijske greške. Grla kod kojih se pojave kile, pogreške na zglobovima, kriptorhizam, velika depigmentacija kože, depigmentacija šarenice, kronični bronhitis i ljetni egzemi, ne mogu biti upisani u matičnu knjigu rasplodnih kobila ili rasplodnih pastuha haflinger pasmine.

Ako se kod više od 20% potomaka pojave pogreške kao što je štukasta ili papagajska vilica, hernije ili konstitucijske pogreške, pastuh se izlučuje iz rasploda. U slučaju slabe plodnosti ili potpune neplodnosti, pastuh se također izlučuje iz uzgoja. U slučaju pojave kriptorhizma iz uzgoja se izlučuje pastuh kod kojeg je navedena mana utvrđena.

IX.7. Izdavanje uzgojne dokumentacije

Svu zootehničku uzgojnu dokumentaciju i potvrde za životinje uključene u uzgojni program izdaje HCK. Uzgajivači i vlasnici uzgojnu dokumentaciju mogu dobiti samo za životinje koje su registrirane i upisane u matične knjige haflinger pasmine sukladno uzgojnom programu i Pravilima vođenja matične knjige haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj.

X. OCJENA PASTUHA - ODABIR PASTUHA ZA RASPLOD

Za unaprijeđenje uzgoja od posebnog je značaja dobra selekcija pastuha. Ocjenu pastuha provodi Komisija za odabir pastuha koja se imenuje sukladno odredbama ovog uzgojnog programa. Pastuhe za odabir prijavljuju vlasnici pastuha pismenim putem na odgovarajućem obrascu u HUUH, najmanje 7 dana od datuma provedbe odabira.

Pastusi koji se prijavljuju za odabir moraju zadovoljavati slijedeće uvjete:

- imati puno porijeklo,
- ne smiju biti mlađi od 3 godine (u slučaju prvog odabira),
- moraju imati položen ispit radne sposobnosti (IRS) – u slučaju drugog odabira.

Vlasnik svakog pastuha mora Komisiji za odabir pastuha prethodno ocjeni predočiti na uvid Identifikacijski dokument temeljem kojeg se utvrđuje identitet životinje.

Veterinarski pregled provodi se prije ocjene pastuha na licu mjesta (ukoliko je moguće), a provodi ga ovlašteni veterinar. U slučaju naknadnog pregleda veterinar, vlasnik pastuha dužan je Komisiji dostaviti zapisnik o veterinarskom pregledu životinje koja je pristupila ocjenjivanju. Pretpostavka je da pastuh ne smije imati nikakve zdravstvene tegobe koje bi mogle umanjiti uzgojnu ili rasplodnu vrijednost.

Među ostalim zdravstvenim nedostacima su:

- oštećenja spolnih organa, koja bi po mišljenju komisije mogla utjecati na daljnji uzgoj,
- oštećenja koja bi mogla biti nasljedna,
- operativni zahvati koji su vršeni u svrhu tjelesne korekture.

Da bi pastuh bio odabran mora ga skupna komisijska ocjena razvrstavati u klase Ia, Ib ili IIa. Takvi odabrani pastusi mogu biti pripušteni na kobile upisane u knjige G, P, E i B, dok haflinger pastusi nepotpunog porijekla (B knjige) ne mogu pristupiti odabiru i ne mogu biti korišteni u rasplodu. Isto tako pastuhu mora (u svim slučajevima kada je to moguće) biti potvrđeno roditeljstvo temeljem DNK analize (valjano samo za pastuhe hrvatskog uzgoja).

Muški i ženski potomci od neodabranih pastuha neće se prihvaćati u uzgoj i smatrati će se uzgojno nevaljalim grlima, te će biti registrirani u registru kopitara za uzgoj i proizvodnju.

Uvezena muška grla koja su registrirana i odabrana za pripust u priznatim nacionalnim registrima drugih država, biti će prihvaćena kao rasplodni pastusi temeljem potvrde o odabiru nacionalnog registra koji je proveo odabir. Ukoliko su grla odabrana prihvatljivim načinom odabira koji je definiran ovim uzgojnim programom, klasa koja im je dodijeljena prilikom ocjene biti će preuzeta u hrvatski registar haflinger pasmine konja.

XI. OCJENA KOBILA

Ocjenu kobila provodi Komisija za ocjenu koja se imenuje sukladno odredbama ovog uzgojnog programa. Ocjena kobila mjera je koje treba provesti nakon navršene najmanje 3 godine starosti ili najkasnije prethodno označavanju njezinog prvog registriranog ždrebeta haflinger pasmine i upisivanju istog u matične knjige haflinger pasmine. Kobila u svakom pripustu preporuča se pripustiti pod pastuha iste ili veće klase.

Uvezena ženska grla koja su registrirana i odabrana za uzgoj u priznatim nacionalnim registrima drugih država, biti će prihvaćena kao rasplodna grla temeljem potvrde o ocjenjivanju i klasiranju nacionalnog registra koji je proveo

ocjenu. Ukoliko su grla odabrana prihvatljivim načinom odabira koji je definiran ovim uzgojnim programom, klasa koja im je dodijeljena prilikom ocjene biti će preuzeta u hrvatski registar haflinger pasmine konja.

Kobile za ocjenjivanje prijavljuju vlasnici pismenim putem na odgovarajućem obrascu u HUUH, najmanje 7 dana od datuma provedbe komisijske ocjene.

XII. KOMISIJE

XII.1. Komisija za ocjenu pastuha - odabir pastuha za rasplod

- je privremeno radno tijelo koje imenuje HCK. Sastoji se od tri člana i to: dva predstavnika HCK i jedan član predstavnik uzgajivača (HUUH). Član komisije nema pravo glasa u radu komisije ako se radi o grlu iz njegovog uzgoja, a isto vrijedi ako se radi o supružniku, roditelju ili potomku,
- komisiju u izvanrednim situacijama mogu činiti dva člana: dva predstavnika HCK,
- kao jedan od članova komisije može biti uključen i predstavnik stručne organizacije u konjogojstvu iz Hrvatske ili inozemstva,
- imenovanje komisije HCK potvrđuje pismenim putem u roku ne kraćem od 7 dana od dana provedbe odabira pastuha.

XII.2. Komisija ocjenu kobila

- je privremeno radno tijelo koje imenuje HCK. Sastoji se od tri člana i to: dva predstavnika HCK-a i jedan član predstavnik uzgajivača (HUUH). Član komisije nema pravo glasa u radu komisije ako se radi o grlu iz njegovog uzgoja, a isto vrijedi ako se radi o supružniku, roditelju ili potomku,
- komisiju u izvanrednim situacijama mogu činiti dva člana: dva predstavnika HCK,
- kao jedan od članova komisije može biti uključen i predstavnik stručne organizacije u konjogojstvu iz Hrvatske ili inozemstva,
- imenovanje komisije HCK potvrđuje pismenim putem u roku ne kraćem od 7 dana od dana provedbe ocjene kobila.

XII.3. Komisija za ocjenu ždrebadi

- je privremeno radno tijelo koje imenuje HCK. Sastoji se od tri člana i to: dva predstavnika HCK-a i jedan član predstavnika uzgajivača (HUUH). Član komisije nema pravo glasa u radu komisije ako se radi o grlu iz njegovog uzgoja, a isto vrijedi ako se radi o supružniku, roditelju ili potomku,
- komisiju u izvanrednim situacijama mogu činiti dva člana: dva predstavnika HCK,
- kao jedan od članova komisije može biti uključen i predstavnik stručne organizacije u konjogojstvu iz Hrvatske ili inozemstva,
- imenovanje komisije HCK potvrđuje pismenim putem u roku ne kraćem od 7 dana od dana provedbe ocjene ždrebadi.

XII.4. Komisija za provedbu ispita radne sposobnosti pastuha (IRS)

- je privremeno radno tijelo koje imenuje HUUH. Sastoji se od tri člana: predstavnika HCK-a i predstavnika HUUH, dresurnog suca ili zaprežnog suca (ovisno o ispitu),
- imenovanje komisije HCK potvrđuje pismenim putem u roku ne kraćem od 7 dana od dana provedbe ispita radne sposobnosti pastuha.

XII.5. Odluke i obavijesti o komisijskoj odluci

Sve komisijske odluke (ocjena odraslih konja, ocjena ždrebadi i polaganje ispita radne sposobnosti) donose se na licu mjesta, a zapisnik ili odluka komisije pisanim putem dostavlja se vlasniku životinje.

XII.5.1. Ocjena ždrebadi

Potvrda o ocjeni ždrebadi za upis u matične knjige haflinger pasmine izdaje se vlasniku ždrebeta najkasnije u roku od 30 dana od datuma komisijske ocjene. U potvrdi je navedena ukupna ocjena obilježja i klasa u koju je ždrijebe uvršteno.

XII.5.2. Ocjena kobila

Potvrda ocjenjivanja kobile za upis u matične knjige haflinger pasmine izdaje se vlasniku kobile koja je pristupila ocjenjivanju najkasnije u roku od 30 dana od datuma komisijske ocjene. U potvrdi je navedena ukupna ocjena obilježja, klasa i razred matične knjige u koju je kobila uvrštena.

XII.5.3. Ispit radne sposobnosti pastuha (IRS)

Potvrda o polaganju ispita radne sposobnosti pastuha (IRS) izdaje se vlasniku pastuha koji je pristupio ispitu najkasnije u roku od 30 dana od datuma održavanja ispita. U potvrdi je istaknut ukupan broj bodova i rezultat ispita.

XII.5.4. Ocjena pastuha - odabir pastuha za rasplod

Potvrda o ocjenjivanju pastuha za rasplod izdaje se vlasniku pastuha koji je pristupio ocjenjivanju najkasnije u roku od 30 dana od datuma održavanja komisijske ocjene. U potvrdi je navedena ukupna ocjena obilježja, klasa i razred matične knjige u koju je pastuh uvršten.

Ukoliko je pastuh zadovoljio sve uvjete definirane uzgojnim programom i ukoliko mu je potvrđeno roditeljstvo (DNK testiranje), HCK izdaje Potvrdu o klasiranju i upisu u matične knjige rasplodnih pastuha. Potvrda se također naznačuje u matičnu evidenciju pastuha i Identifikacijski dokument životinje.

Pored određivanja klase, u potvrdi o izvršenom odabiru navodi se i komisijaska odluka:

- **privremeno odabran** - pastuh koji je izišao na prvi odabir na kojem je ocijenjen klasom Ia, Ib ili IIa. Potvrda o privremenom odabiru može se izdati na najviše dvije godine, kada pastuh obvezno mora pristupiti drugom odabiru ili reviziji.
- **trajno odabran** - ako je na prvom i drugom odabiru pastuh bio ocijenjen klasom Ia, Ib ili IIa, i ima položen ispit radne sposobnosti. Ovi pastusi podliježu reviziji po potrebi.

U potvrdi također može biti navedena i odluka komisije koja se može odnositi na populaciju kobilica na koju se pastuhu odobrava pripust, geografski prostor na kojem se pastuh može pripuštati, ograničen broj kobilica na koje se pastuhu odobrava pripust ili neka druga odluka za koju komisija smatra da je značajna u cilju reguliranja rasplodnog djelovanja pastuha.

I. PRAVILA O VOĐENJU MATIČNE KNJIGE HAFLINGER PASMINE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Matična knjiga haflinger pasmine podijeljena je na glavni dio i dodatni dio sa pripadajućim odjeljcima unutar pojedinih dijelova.

Glavna matična knjiga:

Knjiga rasplodnih pastuha

- Knjiga rasplodnih pastuha (G knjiga)

U knjigu rasplodnih pastuha se upisuju pastusi koji ispunjavaju genealoške i sve druge uvjete propisane uzgojnim programom. Pastusi upisani u knjigu rasplodnih pastuha se time prihvaćaju kao rasplodnjaci isključivo za haflinger pasminu u Republici Hrvatskoj.

Knjiga rasplodnih kobila

- Glavna knjiga rasplodnih kobila (G knjiga)
- Predknjiga rasplodnih kobila (P knjiga)

U glavnu knjigu rasplodnih kobila upisuju se kobile koje ispunjavaju genealoške i sve druge uvjete propisane uzgojnim programom.

U predknjigu rasplodnih kobila upisuju se kobile koje ispunjavaju genealoške, ostale uvjete propisane uzgojnim programom za upis u glavnu matičnu knjigu ne ispunjavaju u potpunosti.

Dodatni dio matične knjige

- Evidencijska knjiga kobila (E knjiga)
- Evidencijska knjiga kobila B knjige (B knjiga)

U evidencijski knjigu kobila (E knjiga) upisane su kobile koje ispunjavaju genealoške uvjete, ali ne ispunjavaju ostale uvjete propisane uzgojnim programom za upis u Glavnu ili Predknjigu rasplodnih kobila.

U evidencijski knjigu kobila B knjige (B knjiga) upisane su kobile koje ne ispunjavaju genealoške uvjete, a ostale uvjete propisane uzgojnim programom ispunjavaju.

Registar ždrebadi

U registar ždrebadi upisuju se svi potomci kobila upisanih u matične knjige. Registar ždrebadi je podijeljen u dva dijela:

- Registar čistokrvne ždrebadi haflinger pasmine
- Registar ždrebadi za uzgoj i proizvodnju

Dodatni registri

- Registar uvezenih konja
- Registar izvezenih konja
- Registar uzgajivača
- Registar vlasnika

I.I. UPIS U MATIČNE KNJIGE HAFLINGER PASMINE

U matične knjige haflinger pasmine mogu biti upisana samo čistokrvna grla uzgojena prema uzgojnom programu. Križanja sa grlima drugih pasmina nisu dozvoljena. U pripadajući dio matične knjige mogu biti upisane samo životinje u kojih:

- nije sporno porijeklo,
- nije sporan identitet,
- su preci po očevoj ili majčinoj strani upisani u istu matičnu knjigu,

- su preci po očevoj ili majčinoj strani upisani u istu matičnu knjigu nacionalnog uzgoja druge države,
- koji ispunjavaju sve ostale uvjete propisane ovim uzgojnim programom i Pravilima o vođenju matične knjige haflinger pasmine konja Republike Hrvatske.

Prilikom upisa u matične knjige u skladu sa uzgojnim programom o svakom grlu vode se slijedeći podaci:

- Ime i kategorija matične knjige,
- Ime uzgojne organizacije koja je izvršila prvu identifikaciju i registraciju konja (sustav UELN),
- Datum upisa u matičnu knjigu,
- Ime i prezime, adresa uzgajivača,
- Ime i prezime, adresa vlasnika,
- Datumi pripusta majke (ukoliko je poznat),
- Datum rođenja, spol, boja i oznake,
- Ime grla,
- Jedinствeni životni broj kopitara (UELN),
- Kôd transpondera,
- Alternativne metode označavanja,
- Tip testiranja roditeljstva (ukoliko postoji),
- Podaci o roditeljima, UELN i kategorije matičnih knjiga kojima pripadaju (ukoliko postoje),
- Najmanje tri generacije predaka,
- Tjelesne mjere propisane ovim uzgojnim programom,
- Ukupna ocjena vanjštine i pripadajuća klasa,
- Rezultati ispita radne sposobnosti,
- Podaci o plodnosti i potomcima,
- Datumi izdavanja uzgojne dokumentacije,
- Podaci o promjenama vlasništva.

Navedeni podaci se vode u arhivi uzgojne dokumentacije, te u elektronskom obliku i nakon ispisivanja grla iz matičnih knjiga. Isti uvjeti vrijede i za grla upisana u B knjigu.

II. KATEGORIJE MATIČNE KNJIGE

Matičnu evidencija haflinger konja u Republici Hrvatskoj čine slijedeće uzgojne knjige prema kategorijama:

a) Glavna matična knjiga rasplodnih kobila (G knjiga)

U glavnu matičnu knjigu rasplodnih kobila upisuju se kobile koje su zadovoljile slijedeće uvjete:

- imaju puno porijeklo (uvezena grla ili grla domaćeg uzgoja),
- majka kobile je upisana (ili je mogla biti upisana) u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih kobila (G knjiga) ili Predknjigu rasplodnih kobila (P knjiga),
- otac kobile je upisan (ili je mogao biti upisan) u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih pastuha (G knjiga),
- navršile su najmanje 3 godine starosti,
- pristupili su ocjeni na kojoj skupna ocjena vanjštine nije niža od 70% najviše ocjene (klasa IIb) i niti jedna ocjena nije manja od 6,
- imaju visinu od 143 cm do 150 cm (mjereno štapom)

b) Predknjiga rasplodnih kobil (P knjiga)

U predknjigu rasplodnih kobil upisuju se kobile koje su zadovoljile slijedeće uvjete:

- imaju puno porijeklo (uvezena grla ili grla domaćeg uzgoja)
- majka kobile je upisana (ili je mogla biti upisana) u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih kobil (G knjiga), Predknjigu rasplodnih kobil (P knjiga) ili Evidencijsku knjigu kobil (E knjiga),
- otac kobile je upisan (ili je mogao biti upisan) u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih pastuha (G knjiga),
- navršile su najmanje 3 godine starosti,
- pristupile su ocjeni na kojoj skupna ocjena vanjštine nije niža od 65% najviše ocjene (klasa IIIa) i niti jedna ocjena nije manja od 5,
- imaju visinu minimalno 138 cm (mjereno štapom)

c) Evidencijska knjiga kobil (E knjiga) – upisuju se ženska grla punog porijekla koja ispunjavaju genealoške uvjete, ali ostale uvjete za upis u glavnu matičnu knjigu ili predknjigu rasplodnih kobil ne ispunjavaju u potpunosti.

d) Evidencijska knjiga kobil (B knjiga) – upisuju se ženska grla koja ne ispunjavaju genealoške uvjete, ali ostale uvjete propisane uzgojnim programom ispunjavaju, tj:

- navršile su najmanje 3 godine starosti,
- pristupile su ocjeni na kojoj skupna ocjena vanjštine nije niža od 65% najviše ocjene (klasa IIIa) i niti jedna ocjena nije manja od 5,
- imaju visinu minimalno 138 cm (mjereno štapom)

e) Glavna matična knjiga rasplodnih pastuha (G knjiga)

U glavnu matičnu knjigu pastuha upisuju se pastusi koji su zadovoljili slijedeće uvjete:

- imaju puno porijeklo, a uvezeni su ili su domaćeg uzgoja,
- majka pastuha je upisana (ili je mogla biti upisana) u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih kobil (G knjiga) ili Predknjigu rasplodnih kobil (P knjiga),
- otac pastuha je upisan (ili je mogao biti upisan) u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih pastuha (G knjiga),
- navršili su najmanje tri godine starosti,
- imaju položen ispit radne sposobnosti sa pozitivnim rezultatom (u slučaju drugog odabira),
- pristupili su prvom odabiru na kojem skupna ocjena vanjštine nije niža od 75% najviše ocjene (klasa IIa) i niti jedna ocjena nije niža od 6, tj. drugom odabiru na kojem skupna ocjena vanjštine nije niža od 75% najviše ocjene (klasa IIa) i niti jedna ocjena nije niža od 6,
- imaju visinu od minimalno 145 cm (mjereno štapom)

f) Registar čistokrvne ždrebadi haflinger pasmine – upisuju se sva muška i ženska novorođena grla u tekućoj godini, a kojima su roditelji upisani u glavnu matičnu knjigu (G knjiga), predknjigu rasplodnih kobil (P knjiga) ili u evidencijsku knjigu kobil (E knjiga) i glavnu matičnu knjigu rasplodnih pastuha (G knjiga).

g) Registar ždrebadi haflinger pasmine (B knjiga) – upisuju se sva muška i ženska novorođena grla u tekućoj godini, a kojima su roditelji upisani u evidencijsku knjigu kobil (B knjiga) i glavnu matičnu knjigu rasplodnih pastuha (G knjiga).

III. REGISTAR UVEZENIH KONJA

U registar uvezenih konja upisuju se životinje prema jednakim uvjetima koji sukladno uzgojnom programu zadovoljavaju upis u pripadajući odjeljak matične knjige. U registar uvezenih konja mogu se upisati i podaci o životinjama koji su donori uvezenog sjemena, jajnih stanica ili embrija.

Prilikom upisivanja uvezenih konja u matične knjige haflinger pasmine, vlasnici moraju priložiti:

- Identifikacijski dokument kopitara,
- Potvrda o podrijetlu (ukoliko isto nije upisano u ID) koja potvrđuje upis u matične knjige koje vodi uzgojna organizacija koja je provela prvu identifikaciju kopitara, tj. potvrdu o podrijetlu za uvezeno sjeme, jajne stanice ili zametke,
- Uvezena životinja ili rasplodni materijal moraju biti registrirani u Središnjem registru kopitara RH prethodno upisu u matične knjige.

Iz priložene dokumentacija mora biti vidljivo sljedeće:

- UELN,
- kod transpondera (ukoliko postoji),
- pasmina ili uzgojni tip,
- ime životinje,
- datum rođenja,
- spol,
- rodoslovlje od najmanje četiri generacije predaka,
- rezultati ocjenjivanja vanjštine i drugih osobina koje se provode uzgojno-seleksijskim radom (ukoliko su dostupni),
- ime i prezime uzgajivača,
- ime i prezime vlasnika,

Potvrda o podrijetlu za sjeme, jajne stanice ili zametke uzgojno valjanih kopitara mora osim gore navedenih podataka sadržavati sljedeće podatke: naziv izdavatelja, naziv matične knjige, pasmina/registar, referenca matične knjige (ako postoji), jedinstveni životni broj kopitara (UELN) i ime životinje, datum izdavanja potvrde o podrijetlu, identifikacijski opis, metoda i oznake dodatnog označavanja, potvrda podrijetla utvrđena na znanstveno prihvatljiv način – registracija DNK tipa, datum rođenja životinje, ime i adresa vlasnika, jedinstveni životni broj kopitara (UELN) i reference matične knjige (ako postoje) oca, majke i majčinog oca, rezultati performance testa i procjena uzgojne vrijednosti (nije obavezno).

Potvrda o podrijetlu za sjeme mora osim gore navedenih podataka sadržavati i: identifikacijsku oznaku i način konzerviranja, broj doza, datum uzimanja, naziv i adresa centra za umjetno osjemenjivanje koji je uzeo sjeme uključujući njegov registarski broj, naziv i adresa primatelja sjemena.

Potvrda o podrijetlu za jajne stanice mora osim gore navedenih podataka sadržavati i: podatke koji omogućuju identifikaciju jajnih stanica, datum uzimanja jajnih stanica, naziv i adresu stanice za prijenos jajnih stanica i zametaka koja je uzela jajne stanice uključujući njihov registarski broj, te naziv i adresu primatelja jajnih stanica.

Potvrda o podrijetlu za zametke mora osim gore navedenih podataka sadržavati i: podatke koji omogućuju identifikaciju zametaka, datum uzimanja zametaka, datum osjemenjivanja ili oplodnje, datum, naziv i adresu stanice za prijenos jajnih stanica i zametaka koja je uzela zametke i naziv i adresu primatelja zametaka.

Zootehnička dokumentacija uvezenih konja, tj. Potvrde o podrijetlu sjemena, jajnih stanica ili embrija arhivira se u matičnu evidenciju, a HCK izdaje potvrdu o upisu sjemena, jajnih stanica ili zametaka u matične knjige.

IV. REGISTAR ISPISANIH KONJA

U Registru ispisanih konja upisuju se koji konji koji su izlučeni ili koji su izvezeni. U Registru se osim drugih podataka koji su potrebni prilikom upisivanja u pripadajuće matične knjige upisuje i datum izlučenja ili izvoza.

V. REGISTAR UZGAJIVAČA I VLASNIKA

Registar uzgajivača i vlasnika registriranih i upisanih konja haflinger pasmine na nacionalnoj razini vodi HCK. Kao uzgajivač se upisuje fizička ili pravna osoba koja je pravni vlasnik kobile u trenutku rođenja ždrebeta.

U registar uzgajivača se upisuju sljedeći podaci:

- Identifikacijski broj vlasnika (upisni broj),
- Datum registracije,
- Ime, prezime, odnosno naziv pravne osobe,
- Adresa vlasnika/uzgajivača, odnosno sjedište pravne osobe (mjesto, ulica i broj),
- Državljanstvo,
- OIB vlasnika/uzgajivača.

VI. ODLIKOVANJE PASTUHA I KOBILA

Na temelju rezultata koje pastuh ili kobila ostvari u uzgoju mogu biti i odlikovani, i to:

Elitni pastuh ako zadovoljava navedene uvjete:

- odabrani pastuh punog porijekla upisan u glavnu matičnu knjigu rasplodnih pastuha (G knjiga),
- ocijenjen na dva odabira sa Ia ili Ib klasom,
- ima najmanje deset registriranih potomaka kojima skupna ocjena vanjštine nije niža od 75% najviše ocjene (Ia, Ib i IIa) i nijedna ocjena nije niža od 6,
- od deset potomaka obvezno je da su najmanje tri muška potomka upisana u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih pastuha (G knjiga),
- da je dobre plodnosti (najmanje 70%)

Nakon zadovoljavanja svih uvjeta u nastavku imena u pregledu rodoslovlja upisivat će se naznaka „*elit.*“. Npr. Nemo (*elit.*)

Elitna kobila ako zadovoljava navedene uvjete:

- kobila upisana u Glavnu matičnu knjigu rasplodnih kobila (G knjiga),
- ocijenjena je sa Ia ili Ib klasom i nijedna ocjena nije niža od 6,
- ima najmanje pet registriranih potomaka upisanih u Glavni dio matične knjige i kojima skupna ocjena vanjštine nije niža od 75% najviše ocjene (Ia, Ib i IIa) i nijedna ocjena nije niža od 6,
- da je dobre plodnosti (najmanje 70%).

Nakon zadovoljavanja svih uvjeta u nastavku imena u pregledu rodoslovlja upisivat će se naznaka „*elit.*“.

VII. ISTOVJETNOST GRLA - IDENTITET

Provjera identiteta obvezna je za svako grlo koje se upisuje u registar haflinger pasmine. Provjera identiteta provodi se temeljem provjere podataka iz Identifikacijskog dokumenta.

U slučaju uvoza, potvrda identiteta provodi se temeljem obvezno predloženog Identifikacijskog dokumenta kojeg je izdala država u kojoj je grlo prvi puta registrirano. U uzgojne svrhe, za uvezenog kopitara potrebno je predložiti i rodovnik grla.

VIII. VLASNIŠTVO

Za konje upisane u registar haflinger pasmine potrebno je registrirati svaku promjenu vlasništva. To je posebno značajno učiniti zbog ažurnog vođenja evidencije, kao za daljnje odluke u svezi postupka u vezi s potomstvom dotičnog rasplodnog grla.

IX. REGISTRACIJA PROMJENE VLASNIŠTVA

HCK će registrirati promjene vlasništva samo u slučaju predloženja Identifikacijskog dokumenta grla i uz odgovarajući dokaz o promjeni vlasništva koji HCK smatra prihvatljivim. HCK prilikom promjene vlasništva grla zahtijeva potpune podatke o imenu i prezimenu, adresi, državljanstvu i kontaktu novog vlasnika grla, kao i potpune podatke u dokumentu o promjeni vlasništva.

Promjenu vlasništva moguće je registrirati nakon podmirivanja naknade promjene vlasništva. Svaka promjena vlasništva registrira se u ID-u grla koji je predmet prodaje, a potvrdu o vlasništvu (za novog vlasnika) izdaje HCK.

Vlasništvo nad kopitarom može se registrirati isključivo na jednog vlasnika koji je odgovoran za sve podatke i promjene o grlu.

X. REGISTRACIJA ŽDREBADI ROĐENIH U REPUBLICI HRVATSKOJ

X.1. Postupak registracije

1. Za registraciju potomstva rasplodnih kobila u matične knjige haflinger pasmine uzgajivač mora ispuniti sljedeće uvjete:
  - a) U HCK priložiti uredno popunjenu Prijavu oždrebljenja zajedno s Potvrdom o pripustu s upisanim datumima svih pripusta u ciklusu estrusa u kojem je kobila oplođena u protekloj sezoni. Pripusni dnevnik mora u roku (do 30. rujna tekuće godine opasivanja) biti dostavljen u HCK ovjeru. Prijavu oždrebljenja vlastoručnim potpisom ovjerava vlasnik/najamnik kobile, a Potvrdu o pripustu i Pripusni dnevnik vlasnik/najamnik pastuha.
  - b) U slučaju da je kobila ili pastuh u najmu, navedenu dokumentaciju (prijava oždrebljenja, potvrda o pripustu, pripusni dnevnik) može ovjeriti najamnik grla samo ako je prethodno u HCK proslijedio pravno ovjeren ugovor o najmu između vlasnika i najamnika kobile ili pastuha. Najamnik grla prilikom registracije preuzima sve obveze dostavljanja uzgojne dokumentacije u HCK prema navedenim pravilima.

- c) Prethodno svakom pripustu vlasnik/najamnik pastuha obavezan je provjeriti identitet kobile usporedbom s identifikacijskim dokumentom kopitara (ID). Za svu vjerodostojnost podataka u potvrdi o pripustu i potvrđivanje identiteta kobile pri pripustu jamči vlasnik/najamnik pastuha vlastoručnim potpisom.
  - d) Ako je kobila pripuššana pod dva ili više pastuha, obvezno je priložiti sve Potvrde o pripustu.
  - e) Prijavu oždrebljenja treba u HCK dostaviti najkasnije 28 dana po oždrebljenju. U prijavi moraju biti ispravno i u potpunosti popunjeni svi traženi podaci (datum rođenja, ime ždrebeta, podaci o ocu i majci, vlasništvo te detaljan opis ždrebeta koji obuhvaća opis boje, bijelih oznaka i zvrkova dlake i dr.). Prijavu oždrebljenja vlastoručnim potpisom mora ovjeriti vlasnik/najamnik kobile.
  - f) U slučaju da se radi o dvojcima, to je potrebno naznačiti u prijavi. Svako ždrijebe se prijavljuje na zasebnoj prijavi oždrebljenja. Potvrda o pripustu je samo jedna, a sva tri dokumenta dostavljaju se zajedno.
  - g) Prijava oždrebljenja dostavlja se u i slučaju da je ždrijebe rođeno mrtvo ili je uginulo nakon rođenja. U slučaju da je kobila ostala jalova potrebno je prijaviti jalovost uz priloženu Potvrdu o pripustu. Ako je kobila bila pripuššana i nakon toga uginula, uz ovjerenu prijavu uginuća potrebno je priložiti potvrdu o pripustu. Prijava oždrebljenja dostavlja se i ako je kobila bila pripuššana pod pastuhe drugih pasmina.
  - h) U slučaju da vlasnik kobile ne dostavi spomenutu dokumentaciju, u matičnim knjigama u rubrici o potomstvu kobile za tekuću godinu, biti će upisano „*nema povratne informacije*“.
  - i) Platiti naknadu za sve obavljene poslove u postupku registracije ždrebeta.
2. Uvjeti gore navedenog članka vrijede za ždrebada koja je prijavljena na regularan način u matične knjige haflinger pasmine u roku od 28 dana od rođenja.
  3. HCK neće uvažiti zahtjev za registraciju potomstva kobile ako pravni vlasnik kobile nije na propisan način upisan u Središnji registar kopitara i ID.
  4. Sva ždrebada rođena u Hrvatskoj označava se sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara, kao i odredbama Uzgojnog programa haflinger pasmine RH.
  5. Svu dokumentaciju koju je obvezno dostaviti u HCK u cilju registracije identiteta nužno mora popuniti isključivo vlasnik kobile. U slučaju da je kobila u najmu, sve obveze navedene u ovom članku preuzima pravno reguliran najamnik kobile.

X.2. Registracija ždrebadi, potomaka pastuha registriranim u inozemstvu

1. Ako je novorođeno ždrijebe potomak pastuha koji je registriran u inozemstvu, vlasnik kobile dužan je uz prijavu oždrebljenja dostaviti originalan primjerak Potvrde o pripustu ili umjetnom osjemenjavanju koju je izdala ovlaštena organizacija.
2. Registracija ždrebeta sukladna je Postupku registracije u prethodnom članku.

X.3. Naknadna registracija ždrebeta

1. Kako bi se osigurala kompletnost podataka u Matičnoj knjizi i osigurala registracija svih prihvatljivih konja haflinger pasmine, kasniji zahtjevi za registraciju mogu se prihvatiti do najkasnije dvije godine starosti grla

ako je potpuna verifikacija roditeljstva upotrebom DNK analize navedenog grla moguća. U takvim slučajevima svi potrebni dokumenti, s ispravnim vlastoručnim potpisima kako je regulirano u ovim pravilima, moraju se dostaviti u HCK, zajedno s dokazom o slijedu vlasništva od datuma rođenja.

2. Registracija će se izvršiti nakon što su priloženi svi dokumenti koje HCK zahtijeva, verifikacije roditeljstva, trajnog označavanja grla i plaćene novčane naknade koju određuje HCK.
3. Ukoliko potpuna verifikacija roditeljstva upotrebom DNK analize nije moguća, naknadna registracija ždrebeta će biti odbijena ukoliko ne postoji barem jedan roditelj kojeg je moguće usporediti sa genotipom potomka.
4. ZA ŽIVOTINJE KOJE SU U TRENUTKU PRILAGANJA ZAHTJEVA ZA NAKNADNI UPIS ŽDREBETA BILE STARE 2 ILI VIŠE GODINA, ZADRŽAVA SE PRAVO NA NEMOGUĆNOST UPISA U MATIČNE KNJIGE HAFLINGER PASMINE.

X.4. Nepotpuni zahtjevi za registraciju ždrebeta

1. Nepotpunu dokumentaciju za registraciju ždrebeta HCK odbija i vraća uzgajivaču na dopunu. Ako je HCK dokumentaciju vratio na dopunu, smatra se da postupak registracije nije ni započet.

X.5. Izbor imena

1. Uzgajivač pri predaji Prijave oždrebljenja navodi tri prijedloga proizvoljnog imena, a konačan izbor pripada HCK.
2. Registrirati nije moguće:
  - ime koje sadrži više od 15 mjesta uključujući slova i razmake,
  - imena javnih osoba, bez izričitog dopuštenja te osobe ili njezine obitelji, ili imena od komercijalnog značaja bez odgovarajućih dozvola,
  - imena koja u potpunosti ili djelomično sadrže rastavnice, točke, zareze, znakove, uskličnike, apostrofe, kose crte, dvotočke, točka-zareze,
  - imena koja sugeriraju ili imaju uvredljivo, nepristojno i vulgarno značenje i ako bi mogli biti religijski i politički nekorektni ili uvredljivog karaktera prema etničkim grupama,
  - imena koja počinju s bilo kojom oznakom koja nije slovo,
  - ime koje su već registrirana u matičnim knjigama haflinger pasmine, a da nisu starija od 15 godina od konja upisanih pod tim imenom,
3. Promjena imena nakon registracije u SRK-u i matičnim knjigama hrvatskog haflinger pasmine više nije moguća.
4. Prihvaćeno ime upisuje se u ID grla.

X.6. Dodjela imena

1. Imena ždrebadi haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj dodjeljuju se sustavno obzirom na spol i to na slijedeći način:
  - Muška ždrebadi dobivaju ime koje počinje početnim slovom imena oca, npr. Sonnyboy - Stern - Stolz, itd.
  - Ženska grla dobivaju ime na isto slovo abecede koje je za tu godinu određeno, a slova abecede izmjenjuju se svake godine. Pregled slijeda slova abecednog reda kroz godine u svrhu registracije imena za žensku ždrebadi je slijedeći:

GODINA	SLOVO ABECEDA	GODINE	SLOVO ABECEDA	GODINE	SLOVO ABECEDA
2008.	A	2018.	K	2028.	U
2009.	B	2019.	L	2029.	V
2010.	C	2020.	M	2030.	W
2011.	D	2021.	N	2031.	X
2012.	E	2022.	O	2032.	Y
2013.	F	2023.	P	2033.	Z
2014.	G	2024.	Q		
2015.	H	2025.	R		
2016.	I	2026.	S		
2017.	J	2027.	T		

XI. IDENTIFIKACIJA I OZNAČAVANJE KONJA HAFLINGER PASMINE U RH

HCK temeljem zaprimljene dokumentacije prijave ždrebeta za registraciju utvrđuje identitet grla i izrađuje Zapisnik o identifikacijskom pregledu kopitara. Grla koja zadovoljavaju sve kriterije za registraciju propisane ovim pravilnikom moraju biti označena aplikacijom transpondera u lijevu stranu vrata, dijagramskim i tekstualnim opisom. Dodatno označavanje alternativnim metodama označavanja (vrućim pasminskim žigom) provodi se sukladno odredbama uzgojnog programa.

Na osnovi sve navedene dokumentacije izdaje se Identifikacijski dokument kopitara (ID). ID se izdaje nakon podmirivanja svih troškova nastalih u postupku registracije. Sve troškove podmiruje vlasnik grla.

Označavanje haflinger konja provoditi će se sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara i odredbama ovog uzgojnog programa. Pored obveznog označavanja koje obuhvaća implantaciju transpondera i dijagramskog opisa vanjštine, istim pravilnikom definirano je i dodatno označavanje (alternativne metode označavanja) sukladno registru kojem kopitar pripada.

XI.1. Dodatno označavanje

Dodatno označavanje alternativnim metodama označavanja haflinger ždrebadi koja su upisana sukladno Pravilima vođenja matične knjige konja haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj podrazumijeva označavanje vrućim paljenim žigom.

Ždrebadi upisana u Registar čistokrvne ždrebadi haflinger pasmine provoditi će se označavanjem vrućim pasminskim žigom na lijevom butu. Označavanje ždrebadi registriranih u Registar ždrebadi haflinger pasmine (B knjiga) neće se provoditi vrućim pasminskim žigom (samo implantacija transpondera).

Ždrebac se označava pasminskim žigom nakon provedene ocjene majke (klasiranje) i njenog svrstavanja u pripadajuće matične knjige. Prethodno označavanju ždrijebe također mora pristupiti ocjeni vanjštine sukladno odredbama ovog uzgojnog programa.

Označavanje vrućim pasminskim žigom provodi se na prethodno definiranim okupljalištima („puktovima“), koji moraju zadovoljavati uvjete koji osiguravaju dovoljno velik prostor za siguran smještaj i rad sa dovezenim životinjama, kao i za siguran rad svih službenih osoba sa dovezenim životinjama.

Nakon označavanja sukladno uzgojnom programu Izdavatelj sukladno Pravilniku o identifikaciji i registraciji kopitara izdaje Identifikacijski dokument kopitara (ID).

Foto 3. Vrući žig kojim se označavaju haflinger grla u RH

XII. IDENTIFIKACIJSKI DOKUMENT KOPITARA (ID)

1. ID se na propisan način izdaje svim grlima upisanim u matične knjige i rođenim u Hrvatskoj. ID je osnovni dokument za provjeru identiteta životinje.
2. U ID se upisuju svi relevantni podaci o grlu, uzgajivaču i vlasnicima, te se opisuju i ucrtavaju oznake na grlu (zvrkovi dlake, bijele oznake i drugo), metode dodatnog označavanja, kao i podaci o obavljenim vakcinacijama i laboratorijskim analizama sukladno zakonskim odredbama.
3. ID se mora vratiti u HCK ako HCK to zahtijeva. ID se nakon smrti grla obvezno vraća u vlasništvo HCK u roku 30 dana od smrti, koja ga pohranjuje.
4. Upis podataka u ID mogu učiniti samo ovlaštene osobe koje to potvrđuju potpisom i pečatom.
5. Pri promjeni vlasništva ID se obavezno predočava u HCK zajedno sa pripadajućom dokumentacijom koji promjene vlasništva ažurira u ID-u.
6. U slučaju da grlo dobije dodatne oznake (promjena boje, znakovite trajne oznake uzrokovane ozljedom i sl.), vlasnik grla dužan je o tome obavijestiti HCK koji dopunjuje opis u ID.
7. Vlasnik grla obvezan je na vrijeme obavijestiti HCK o bilo kakvim pogreškama, propustima ili nepravilnostima u ID-u. HCK nije odgovoran za kazne ili naknade koje su proizašle iz netočnih podataka u ID-u.

XII.1. Izdavanje duplikata ID-a

1. HCK će izdati duplikat ID-a samo u opravdanom slučaju, uz pisanu izjavu opravdanja vlasnika grla i nakon podmirivanja naknade za izdavanje duplikata.
2. Duplikat ID-a označen je posebnom oznakom koja upućuje da se ne radi o originalnom primjerku.
3. U slučaju izdavanja duplikata zbog gubitka podataka o obavljenim vakcinacijama, laboratorijskim analizama i liječenju grla, HCK će u rubriku Izjave vlasnika o namjeni kopitara upisati da grlo nije namijenjeno klanju radi ljudske potrošnje, bez obzira na prethodne izjave u izgubljenom primjerku ID-a.

XIII. EVIDENCIJA PRIPUSTA PASTUHA

1. Vlasnik pastuha obavezan je prije pripusta provjeriti i potvrditi identitet kobile koju će pripustiti pod svog pastuha. Identitet kobile vlasnik pastuha utvrđuje usporedbom sa ID.
2. Vlasnik pastuha dužan je upisati u popis pripuštenih kobila, odnosno pripusni dnevnik, sve pripuste svih kobila s kompletno traženim podacima bez obzira na pasminu.
3. Nakon pripusta vlasnik pastuha obavezan je uručiti vlasniku kobile pravilno popunjenu i ovjerenu Potvrdu o pripustu.
4. Vlasnik pastuha mora izdati Potvrdu o pripustu za svaku kobilu pripuštenu pod njegovog pastuha.
5. Na kraju pripusne sezone vlasnik pastuha je dužan u HCK dostaviti tijekom rujna, a najkasnije do 30. rujna tekuće godine opasivanja, pravilno ispunjen Popis pripuštenih kobila (Pripusni dnevnik) i kopije Potvrda o pripustu (zelene primjerke).
6. Pripusna dokumentacija pastuha može biti prihvaćena i nakon tog roka, najkasnije do starosti potomka koji je rezultat takvog pripusta od dvije godine, uz podmirivanje novčane naknade koju određuje HCK.
7. Ako vlasnik pripuštenog pastuha do 31. prosinca tekuće godine opasivanja uopće ne dostavi pripusnu dokumentaciju u HCK, uzgojna dokumentacija pastuha, kao i njegovih potomaka u sljedećoj godini neće biti prihvaćena sve dok se pripusna dokumentacija iz prethodne(ih) godine(a) ne dostavi u HCK, te ne podmiri odgovarajuće naknade koje određuje HCK.
8. U slučaju da pastuh u jednoj pripusnoj sezoni nije opasao niti jednu kobilu, taj podatak također mora biti proslijeđen na odgovarajućem obrascu u HCK.
9. Svu dokumentaciju koju je obavezno dostaviti u HCK popunjava isključivo vlasnik pastuha. U slučaju da je pastuh u najmu, sve obveze navedene u ovom članku preuzima pravno reguliran najamnik pastuha.

XIV. IZVOZ

1. Prije svakog izvoza grla iz Republike Hrvatske vlasnik mora podnijeti zahtjev za izdavanje izvozne dokumentacije, dostaviti ime i prezime, adresu kupca, te svu ostalu dokumentaciju koju HCK zahtijeva.
2. Ako ID za grlo do dana podnošenja zahtjeva za izdavanje izvozne dokumentacije nije izdan, HCK će izdati ID prije izvoza grla.
3. HCK će proslijediti traženu dokumentaciju grla nakon što vlasnik podmiri sve naknade izdavanja i ovjeravanja izvozne dokumentacije.

XV. UGINUĆE GRILA

1. Vlasnik grla obavezan je prijaviti svako uginuće registriranog grla u HCK, bez obzira je li za grlo već izdan ID ili je u postupku registracije. ID izlučenog grla mora se u roku 30 dana od smrti grla vratiti u HCK koja ga arhivira.
2. Prijavu izlučenja grla mora ovjeriti ovlaštena osoba.

XVI. VLASNIŠTVO IZDANE DOKUMENTACIJE

1. Svi dokumenti, certifikati i Identifikacijski dokumenti koje izdaje HCK vlasništvo su HCK i moraju se dostaviti na zahtjev HCK ili u roku 30 dana od izlučenja grla.

XV. UVJETI ZA SUDJELOVANJE U UZGOJNOM PROGRAMU

1. Svaki uzgajivač i vlasnik koji posjeduje konje haflinger pasmine ima pravo sudjelovanja u uzgoju i provođenju uzgojnog programa konja haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj.
2. Životinje uzgajivača i vlasnika koji sudjeluju u provedbi uzgojnog programa konja haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj upisane su u matične knjige haflinger pasmine isključivo prema pravilima struke, uvjetima i pravilima koje propisuje ovaj uzgojni program, kao i Pravilima vođenja matične knjige konja haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj.

UPUTE ZA OCJENJIVANJE VANJŠTINE I RAZVRSTAVANJE U KLASNE RAZREDE HAFLINGER PASMINE

I. NAČIN OCJENE I RAZVRSTAVANJE U KLASNE

Ocjenjivački model daje ocjenu tj. podatak o vrednovanju osobina grla koje su značajne za postizanje uzgojnog cilja haflinger pasmine, s naglaskom na pasminski tip i pasminska svojstva. Ždrijebe se ocjenjuje u godini rođenja, tj. prethodno označavanju.

Kobile se ocjenjuju nakon navršene najmanje 3 godine starosti i ova ocjena je konačna.

Pastusi se prvi puta ocjenjuju s navršene najmanje 3 godine starosti, a drugi puta u dobi od pet godina kada pastuh polaže Ispit radne sposobnosti (IRS), a ocjena sa drugog odabira je konačna.

Pregled i ocjena grla od strane komisije obuhvaća:

1. ocjenu vanjštine,
2. ocjenu ispita radne sposobnosti – kod pastuha obvezno.

Pri predvođenju pred komisijom moraju biti zadovoljeni slijedeći uvjeti:

- 1) vlasnik grla mora podnijeti pismeni zahtjev u HUUH za ocjenu grla na kojem su opći podaci o grlu iz Identifikacijskog dokumenta,
- 2) pri samom predvođenju grlo i vlasnik moraju biti uređeni, grlo mora biti zauzdano, a vlasnik smije na grlo utjecati samo verbalnim putem,
- 3) predvođenje pred komisiju provodi se u trokutu za ocjenu.

Prilikom ocjene grla (pastuha i kobila) provodi se izmjera slijedećih tjelesnih mjera:

1. visina do grebena vrpcom	4. dužina trupa
2. visina do grebena štapom	5. obujam cjevanice
3. obujam grudi	

- Ocjena kobila održava se na prethodno definiranim mjestima (punktovima) u cilju ocjenjivanja većeg broja životinja istih kategorija. U opravdanim slučajevima, uz odobrenje HUUH, moguća je individualna ocjena životinje.
- Ocjenjivanje vanjštine odraslih grla provodi se tzv. „sustav 100 bodova“, a kriteriji se ocjenjuju prema sljedećem sistemu i opisu ocjena:

10 – odličan	5 – dovoljan
9 – vrlo dobar	4 – manjkav
8 – dobar	3 – prilično loš
7 – prilično dobar	2 – loš
6 – zadovoljavajući	1 – vrlo loš

I.1. Ocjena pastuha i kobila

U ocjeni odraslih konja ocjenjuju se slijedeća obilježja:

1. pasminski tip i spolni dimorfizam	6. zadnji dio trupa
2. glava	7. prednje noge
3. vrat	8. zadnje noge
4. prednji dio trupa	9. pravilnost hodova
5. srednji dio trupa	10. izdašnost kretnji

Sve ocjene dodatno se opisuju komentarom na ocjenjivačkom zapisniku. Rezultat ocjene izražava se ukupnim brojem dodijeljenih ocjena, a na temelju skupne ocjene grlo se razvrstava u slijedeće klase:

BODOVI	KLASA	PREPORUKA UPORABE
90 i više	Ia	- tipičan pripadnik uzgoja, linije ili roda kojem pripada, svojim je značajkama poželjno u uzgoju, vrhunskih ocjena
80 – 89	Ib	- tipičan pripadnik pasmine, svojim je značajkama poželjno u uzgoju
75 - 79	IIa	- tipičan pripadnik pasmine, svojim značajkama može doprinijeti postizanju uzgojnog cilja
70 – 74	IIb	- pastuh se ne preporuča se za rasplod, a treba ga koristiti ga samo u slučaju očuvanja genetske raznolikosti (zastupljenost linije) o čemu vodi brigu HCK, koja odlukom daje suglasnost na pripust - kobile idu u daljnji uzgoj
65 – 69	IIIa	- pastuh nije za rasplod, koristiti ga isključivo u slučaju očuvanja genetske raznolikosti (zastupljenost linije) o čemu vodi brigu HCK koja odlukom daje suglasnost na pripust - kobile idu u daljnji uzgoj
64 i manje	IIIb	- izraziti škart, nije za rasplod
Oznaka plus (+) ili minus (-) se unutar klasa upisuje u slučaju granične vrijednosti skupne ocjene, npr. 75 bodova = IIa-, dok je 79 bodova IIa+.		

Skupna ocjena i klasa u koju je životinja ocjenjena upisuje se u pripadajući odjeljak Identifikacijskog dokumenta, a vlasnik ocjenjenog grla zaprima zapisnik provedenog ocjenjivanja.

I.2. Ocjena ždrebadi

U ocjeni ždrebadi ocjenjuje se:

1. pasminski tip	4. noge
2. glava i vrat	5. pravilnost kretnji
3. trup	

Sukladno postignutim bodovima ždrebadi se razvrstava u slijedeće klase:

BODOVI	KLASA
40 i više	I
35 – 39	II
30 – 34	III
29 i manje	IV

Oznaka plus (+) ili minus (-) se unutar klasa upisuje u slučaju granične vrijednosti skupne ocjene, npr. 35 bodova = II-, dok je 39 bodova II+. Skupna ocjena i klasa u koju je životinja ocjenjena upisuje se u pripadajući odjeljak Identifikacijskog dokumenta, a vlasnik ocjenjenog grla zaprima zapisnik provedenog ocjenjivanja.

II. UPUTE ZA OCJENU VANJŠTINE

II.1. Svrha ocjenjivanja vanjštine

Svrha ocjenjivanja nije traženje pogreški vanjštine, nego izbor i razvrstavanje konja s najboljim osobinama – tjelesnom građom, konstitucijom, radnom sposobnosti, temperamentom i čudi u klase sukladno uzgojnom programu.

II.2. Način ocjenjivanja

Ocjenjivanje svojstava vanjštine kao alat za izvođenje uzgojno selekcijskog programa – razvrstavanje u klase, je dovoljno učinkovito, ako ocjenjujemo grla u podjednako dobi, u što većem broju i što sličnijim uvjetima.

II.3. Kriterij za ocjenu vanjštine pastuha i kobila prema ocjenjivačkom modelu (sustav „100 bodova“)

Pasminski tip: Ocjenjuje se sukladnost vanjštine grla s postavljenim opisom grla kao tipičnog predstavnika haflinger pasmine, odnosno sukladnost postavljenom uzgojnom cilju. Uključuje ocjenu čudi i temperameta grla, tjelesni razvoj i uravnoteženosti tjelesne građe, te konstituciju i kondiciju.

- Poželjna su grla s izraženim pasminskim tipom i spolnim dimorfizmom, dobre čudi i temperameta, skladne tjelesne građe i rasplodne kondicije.
- Nepoželjna su grla bez pasminskog tipa, s neizraženim spolnim dimorfizmom, neskladne tjelesne građe, loše čudi i nervoznog temperameta, u tovnj ili lošoj (gladnoj) kondiciji.

Glava: Ocjenjuje se veličina i oblik glave, te pripadnost pasmini i spolu.

- Poželjna je plemenita suha glava, ravnog do umjereno konkavnog profila, lijepo oblikovanih i dobro nasadenih ušiju, širokog ravnog čela, s velikim živahnim očima bez izražene bijeloočnice, velikih nozdva, sa širokim viličnim kostima.
- Nepoželjna je izraženo gruba ili prevelika glava bez pasminske pripadnosti s znakovima konstitucijskih pogreški, kao i izrazito zastupljene bijele oznake.

Vrat: Ocjenjuje se dužina, nasadenost i povezanost s glavom i psima, te oblik i mišićavost vrata.

- Poželjan je dobro nasaden vrat, srednje dug, dobro oblikovan i mišićav, čist u području grkljana, dobra nasadenost na trup, široka povezanost vrata na glavu s dovoljno gibljivosti.
- Nepoželjan je kratak i tanak vrat, nisko nasaden vrat, jelenjeg oblika ili plitak u grlu.

Prednji dio trupa: Ocjenjuje se širina, dubina i građa grudi, dužina i visina grebena, te postavljenost, dužina i mišićavost plečki (lopatice), te njihova povezanost s trupom.

- Poželjan je dubok i širok grudni koš, dobro izražen, oblikovan i dug greben, pravilno postavljene i dobro mišićave plečke i čvrsto povezane s trupom.
- Nepoželjne su plitke i uske grudi, strmo postavljene lopatice, slaba mišićavost i slaba povezanost s grudnim košem.

Srednji dio trupa: Ocjenjuje se poprsje i trbuh, zaobljenost rebara, dubina i širina srednjeg dijela trupa, širina i mišićavost grebena, linija, dužina i mišićavost leđa i spoja.

- Poželjan je dubok i širok srednji dio trupa s dobro zaobljenim rebrima, greben dobro obrastao mišićjem, srednje duga i široka leđa s širokim i srednje dugim spojem koji je dobro povezan s zadnjim dijelom trupa.
- Nepoželjan je plitak, uzak, slabo mišićav srednji dio trupa, plitkih rebara, slabo mišićav greben, ulegnuta i šaranska leđa, slab spoj i slaba povezanost s zdjelicom.

Zadnji dio trupa: Ocjenjuje se širina, dužina, položaj i oblik sapi, dužina i položaj zdjelice, nasadenost repa te dužina i mišićavost stegna.

- Poželjne su duge, široke i umjereno rascijepane sapi, vodoravno postavljene, dobro obrasle mišićjem, duga zdjelica, pravilno (srednje) nasaden rep, duga i dobro mišićava stegna.
- Nepoželjna su uske, kratke, krovaste i oborene sapi (strme), kratka zdjelica, izrazito nisko ili visoko nasaden rep, slabo mišićava stegna.

Noge i kopita: Ocjenjuje se građa, pravilnost oblika i kvaliteta prednjih i zadnjih kopita.

- Poželjna su čvrsta, zdrava i dobro oblikovana kopita, čvrste građe, noge korektnih stavova, pravilnih osi nogu, dugih cjevanica, suhe s izraženim zglobovima i tetivama, čvrstih putišta pravilnih kutova.
- Nepoželjni su slabi zglobovi, izražene nepravilnosti stavova nogu, strma i meka putišta, prelomljene osi nogu, plitka kopita loših oblika.

Kretnje: Ocjenjuje se u koraku i kasu. Ocjenjuje se:

- *Pravilnost hodova:* Poželjno je jednakomjerno, četverotaktno gibanje u koraku i dvotaktno gibanje u kasu, bez odstupanja u ravnini u trenutku izmjene nogu i u fazi lebdenja, stabilnog vraćanja nogu na tlo. Nepoželjna je nejednaka izmjena nogu u koraku i kasu, veća odstupanja iz ravnine u trenutku izmjene nogu, sustizanje i kresanje nogu, klecanje prednjih nogu i zavrtnje skočnih zglobova u fazi opterećenja pri vraćanju na tlo.
- *Izdašnosti kretnji:* Poželjne su energične, izdašne i duge kretnje u koraku i kasu, s jasno izraženom fazom lebdenja u kasu, s aktivnim zadnjim dijelom tijela i leđima. Nepoželjno je neizdašno, nisko i teško gibanje.

Predmet ocjenjivanja	Poželjno		Prihvatljivo		Nepoželjno
Pasminski tip i spolni dimorfizam	<ul style="list-style-type: none"> - izražen tip i spolni dimorfizam - pouzdan temperament, - čvrsta konstitucija, plemenitog izgleda - pravilne i skladne građe - lagani jahači i zaprežni tip 		<ul style="list-style-type: none"> - nešto slabije izražen tip i spolni dimorfizam - manje izražena plemenitost - mora zadovoljavati ostale eksterijerne uvjete 		<ul style="list-style-type: none"> - neizražen tip i spolni dimorfizam - grubi heterogeni tip - eksterijerno nedovoljno razvijen - izrazito plahog karaktera
Tjelesne mjere:	♂	♀	♂	♀	Mjere iznad navedenih okvira dopuštene, ukoliko su zadovoljeni drugi uvjeti
Visina grebena mjerena štapom	147-152cm	143-150cm	min 145 cm	min 138 cm	
Obujam grudi	min 165 cm	min 155 cm	min 160 cm	min 150 cm	
Obujam cjevanice	18-22 cm	17-21 cm	min 18 cm	min 17 cm	
Glava	<ul style="list-style-type: none"> - plemenitog izgleda, srednje veličine, ravnog do umjereno konkavnog profila, - lijepo oblikovanih i dobro nasadenih ušiju, - širokog ravnog čela, s velikim živahnim očima bez izražene bjeloočnice, - velikih nozdruva, sa širokim viličnim kostima - izraženog spolnog dimorfizma 		<ul style="list-style-type: none"> - nešto grublja i teža glava, - nešto niža nasadenost. 		<ul style="list-style-type: none"> - glava grubog izgleda, izuzetno mala / izuzetno velika, - naglašeno konveksna nosna linija, - neizražene oči, zamućenog pogleda, - velike u stranu položene uši, stisnute nozdruve
Vrat	<ul style="list-style-type: none"> - srednje dug, snažan, mišićav, ne preširok - dobra nasadenost na trup, - dobro vezan na greben, čist i slobodan u predjelu grkljana 		<ul style="list-style-type: none"> - nešto kraći/duži, ali dobro zaobljen i mišićav 		<ul style="list-style-type: none"> - izuzetno kratki /dugi vrat, slab - mlitav, spušten, jelenji - loše povezan s prsištem
Greben	<ul style="list-style-type: none"> - izražen i dug, dobro obrastao mišićima, - dobro i skladno povezan s vratom i leđima 		<ul style="list-style-type: none"> - nešto manje dugačak i izražen - zadovoljavajuće mišićavosti 		<ul style="list-style-type: none"> - neizražen, kratak, nepravilno izbočen, - slabo pokriven mišićima, loše povezan
Leđa i spoj	<ul style="list-style-type: none"> - srednje duga, široka, sa zaobljenim rebrima mišićava, - spoj kratak, širok, mišićav i ravan s dobrim prijelazom u sapi; 		<ul style="list-style-type: none"> - nešto kraća, u maloj mjeri ulegnuta 		<ul style="list-style-type: none"> - kratka, preduga, uleknuta, grbava-izbočena, - slabo mišićava, uska, loše povezana sa sapima
Sapi i stegno	<ul style="list-style-type: none"> - umjereno položene, dugačke, široke i dobro obrasle mišićnom masom (snaga za podizanje trupa) - zaobljene ili blago raspacijepane 		<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljno dugačke, ali dovoljno mišićave - u manjoj mjeri oborene ukoliko su dovoljno duge i mišićave 		<ul style="list-style-type: none"> - kratke, uske, neobrasle mišićjem - krovaste, nadgrađene i oborene
Grudi	<ul style="list-style-type: none"> - srednje široke, duboke i mišićave 		<ul style="list-style-type: none"> - nešto šire od poželjnog 		<ul style="list-style-type: none"> - uske, nerazvijene, plitke
Grudni koš	<ul style="list-style-type: none"> - dubok, srednje zaobljen i dovoljno dugačak 		<ul style="list-style-type: none"> - prilično opsežan i jače zaobljen od poželjnog - u manjoj mjeri nedovoljno dubok 		<ul style="list-style-type: none"> - plitak, slabiji i kraći od poželjnog
Prednje noge	<ul style="list-style-type: none"> - duga i koso položena plečka (lopatica), dobro mišićava i srasla s trupom, - čvrsti, suhi zglobovi, jaka mišićava i dugačka podlaktica, - čvrsta i kratka cjevanica, - srednje duge kičice obrasle kratkim zaštitnim dlakama, - kopito primjereno veličini, pravilno i čvrsto, - pravilnih stavova 		<ul style="list-style-type: none"> - odstupanja koje ne utječu na gibanje - manje konstitucijske nepravilnosti (široka ili uska baza) - dopuštene vrlo mala odstupanja o poželjnog stava 		<ul style="list-style-type: none"> - kratka strmo položena plečka, - slabo mišićava loše povezana s trupom (odvaljena), - kratke ili preduge i mekane kičice, - preveliko ili premalo kopito, - „x“ stav ili na stranu položena kopita - ostale pogreške konstitucije
Zadnje noge	<ul style="list-style-type: none"> - čvrste, pravilnoga stava, dobro obrasle mišićima, - čvrstih i suhih skočnih zglobova, čvrstih kičica i čvrstih kopita 		<ul style="list-style-type: none"> - odstupanja koje ne utječu na gibanje - manje konstitucijske nepravilnosti (široka ili uska baza) - dopuštene vrlo mala odstupanja o 		<ul style="list-style-type: none"> - „Kraljiji“ stav, strm ili premali kut skočnog zgloba, - prekratke ili preduge kičice, mekane,

Predmet ocjenjivanja	Poželjno	Prihvatljivo	Nepoželjno
		poželjnog stava	„medvjede“ kičice, - ostale konstitucijske pogreške
Pravilnost i izdašnost kretnji	- jednakomjerno i četverotaktno gibanje u koraku, dvotaktno u kasu - galop lagan, elastičan - poletne, aktivne i dugačke kretnje - pregazivanje traga zadnjih kopita preko traga prednjih	- manja odstupanja od pravilnog, ukoliko su polet i dužina zadovoljavajući	- kratak, nizak, neizdašan, ukočen - nedostatak elastičnosti i izdašnosti - izražena hromost
Spolni organi	- nepovrijeđeni, pravilni, zdravi		- bilo koji zdravstveni i morfološki nedostatak

II.4. Kriterij za ocjenu vanjštine ždrebadu prema ocjenjivačkom modelu

Ocjena ždrebeta za pojedino svojstvo mora biti dodijeljena u objektivnoj proporciji ocjenjivača sa dobi ždrebeta pri odabiru.

Pasminski tip: Ocjenjuje se izražaj vanjštine s postavljenim opisom tipičnog predstavnika haflinger pasmine, odnosno sukladnost postavljenom uzgojnom cilju. Uključuje tjelesni razvoj i uravnoteženosti tjelesne građe, te opći dojam.

- Poželjna su grla s izraženim pasminskim tipom, skladne tjelesne građe.
- Nepoželjna su grla bez izraženog pasminskog tipa, neskladne tjelesne građe.

Glava i vrat: Ocjenjuje se skladnost glave i vrata, razvijenost i proporcija u odnosu na tijelo.

- Poželjna je plemenita glava, lijepo nasadenog vrata dobre muskulatorne oblikovanosti.
- Nepoželjna je izraženo gruba, prevelika glava, neproporcionalnog i loše nasadenog vrata na tijelo.

Trup: Ocjenjuje se razvijenost trupa i njegova povezanost sa vratom i ekstremitetima.

- Poželjan je dobro razvijen trup, povezan sa vratom, te razvijenog spoja.
- Nepoželjan je uzak i slabo razvijen, zakržljan trup, nepovezan sa vratom, slabog spoja.

Noge: Ocjenjuje se građa, razvijenost i pravilnost nogu.

- Poželjna su čvrsta, zdrava i dobro oblikovana kopita, čvrste građe, noge korektnih stavova, pravilnih osi nogu, čvrstih putišta, pravilnih kutova.
- Nepoželjni su slabi zglobovi, izražene nepravilnosti stavova nogu, strma i meka putišta, prelomljene osi nogu, plitka kopita loših oblika.

Pravilnost i izdašnost kretnji: Ocjenjuje se u koraku, kasu i galopu.

- Poželjno je jednakomjerno i elastično kretanje ždrebeta, pravilnih kretnji i sigurnog koraka.
- Nepoželjna je nejednaka izmjena nogu, veća odstupanja iz ravnine u trenutku izmjene nogu, nesigurne kretnje.

III. ISPITIVANJE RADNE SPOSOBNOSTI PASTUHA - IRS

Ispit radne sposobnosti pastuha provodi se najranije kada pastuh navrší 3 godine. Polagati IRS mogu kobile i kastrati ukoliko to zatraži vlasnik, a test se provodi po istom protokolu kao i za pastuhe. Ocjenjivanje je tajno, a ocjene se objavljuju nakon završenog ispita radne sposobnosti.

Ispit radne sposobnosti za pastuhe sastoji se iz:

1. polaganje ispita jahanja pod sedlom (veličina parkura 20 x 40m) ili
2. polaganje ispita u zaprezi (jednopreg), veličina manježa 20 x 60m, ovisno o odluci vlasnika.

Ispit radne sposobnosti podrazumijeva slijedeće uvjete:

- polaže se u jednome danu,
- u slučaju negativnog rezultata jednog ili oba ispita, isti je moguće ponoviti istoga dana uz dopuštenje stručne komisije,
- pastuh mora biti star najmanje 3 godine, a ne preporuča se da pastuh bude stariji od 6 godina prilikom polaganja ispita.

U slučaju da pastuh ne položi ispit radne sposobnosti, isti može pristupiti na najviše tri organizirana ispita radne sposobnosti. Ukoliko pastuh ni tada ne zadovolji uvjete za prolaz ispita, komisija izdaje odluku u kojoj se navodi trajna nemogućnost polaganja ispita radne sposobnosti, a pastuh se određuje kao trajno nelicenciran pastuh i ne može djelovati u uzgoju haflinger pasmine u RH.

III.1. Prihvatanje rezultata natjecanja kao polaganje ispita radne sposobnosti

Službeni rezultati hrvatskih ili drugih nacionalnih sportskih organizacije mogu biti prihvaćeni kao dokaz polaganja ispita radne sposobnosti, ukoliko je pastuh uspješno nastupio na natjecanjima prihvatljivim u sustavu ispitivanja radne sposobnosti (bez diskvalifikacije). Navedeno se dokazuje službenom potvrdom Hrvatske (Hrvatski Konjički Savez) ili druge nacionalne ovlaštene organizacije o rezultatima natjecanja.

III.2. Polaganje ispita jahanja pod sedlom

Polaganje ispita jahanja pod sedlom odvija se prema Zadatku R1 kojeg izvodi sam vlasnik, ili osoba koju zaduži vlasnik pastuha. Trajanje zadatka iznosi oko 5 minuta i odvija se u parkuru najmanje veličine 20x40 m.

III.3. Polaganje ispita u zaprezi (jednopregu)

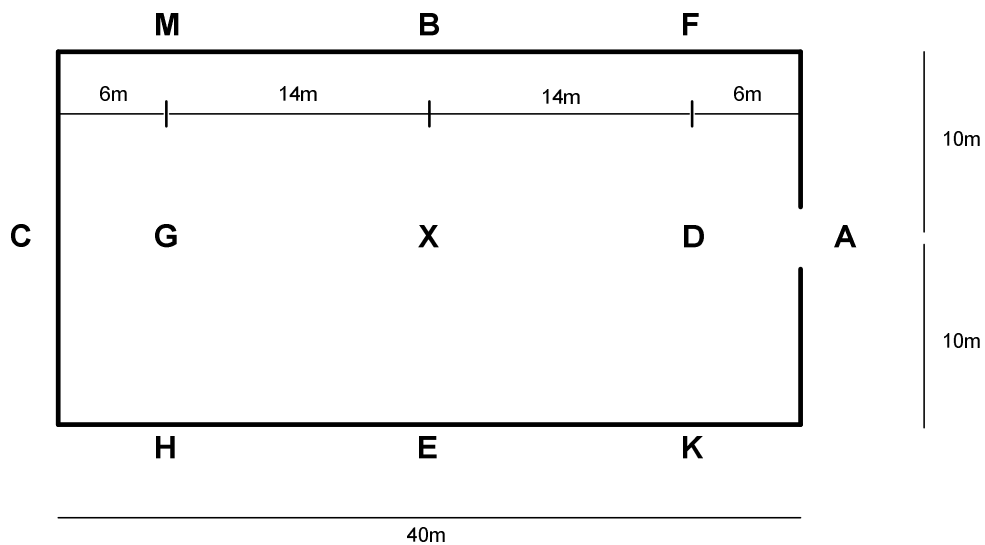
Polaganje ispita jahanja pod sedlom odvija se prema Zadatku F1 kojeg izvodi sam vlasnik, ili osoba koju zaduži vlasnik pastuha. Trajanje zadatka iznosi oko 10 minuta i odvija se u parkuru najmanje veličine 20x60 m.

Zadatak R1 FEI – Dresurni zadatak u jahanju

A	Ulazak u radnom koraku
X	Stoj, pozdrav; nastavak u srednjem koraku
C	Na desno
M	Radni kas, lako jahanje
A	Veliki krug 20m, sjedeći kas
A	Ravno nastaviti, lako jahanje
K-M	Promjena
C	Veliki krug 20m, sjedeći kas
između M i C	Radni galop
C	Nastaviti u galopu, 1 x oko jahališta
između M i C	Radni kas, lako jahanje
H-F	Promjena
prije F	Radni galop, 1 x oko jahališta
između F i A	Radni kas, lako jahanje
E	Sjedeći kas
C	Stoj, nastavi u srednjem koraku
M	Radni kas
B	Na desno
E	Na lijevo
A	Na srednju liniju
X	Stoj, pozdrav, korak s popuštenim dizginima, priprema na skok
	Skok za prikaz poslušnosti, prepona cca. 30cm

	Ocjene 1 – 10		Ocjene 1 – 10
1. Korak		6. Sposobnost pri skoku	
2. Kas		7. Poslušnost	
3. Galop		8. Impulzivnost	
4. Stoj		9. Gibanje	
5. Ponašanje prilikom skoka		10. Opći utisak	

Parkur veličine 20x40 m

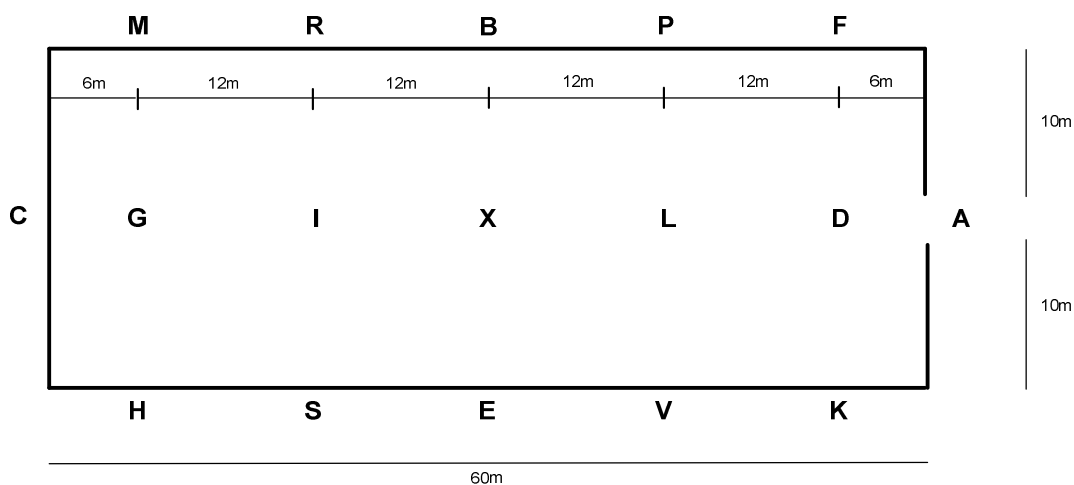

Zadatak F1 FEI – Dresurni zadatak za zaprege

1.	A X	Ulaz u radnom kasu Stoj, pozdrav
2.	XGCM	Radni kas
3.	MXK KAF	Oštar kas Radni kas
4.	FXH HCM	Oštar kas Radni kas
5.	MXK	Korak
6.	KAF	Radni kas
7.	FXH	Korak
8.	HCMB FAD	Radni kas
9.	D DX	Krug na desno (20m), slijedi krog na lijevo (20m) Radni kas
10.	X	Stoj – 10 sekundi nepremično
11.	X	3 metar hoda unatrag (odstupanje)
12.	XG G	Radni kas Stoj, pozdrav Napusti parkur u radnom kasu

	Ocjene 1 – 10		Ocjene 1 – 10
1. Korak		6. Poslušnost i opuštenost	
2. Kas		7. Poslušnost	
3. Stoj		8. Impulzivnost	
4. Odstupanje unatrag		9. Gibanje	
5. Ponašanje pri vožnji		10. Opći utisak	

Parkur veličine 20x60 m

III.4. Upute za ispitivanje radne sposobnosti haflinger pastuha

- Ocjenjivanje radne sposobnosti provodi se ocjenama od 1 do 10:

10 – odličan	5 – dovoljan
9 – vrlo dobar	4 – manjkav
8 – dobar	3 – prilično loš
7 – prilično dobar	2 – loš
6 – zadovoljavajući	1 – ne ispunjava uvjet

Karakter: Prvenstveno se gleda na ponašanje i reakcije pastuha tijekom polaganja ispita. Poželjan je dobroćudan karakter i lako upravljanje konjem. Nepoželjan je zloćudan karakter, nervozno i agresivno ponašanje konja.

Temperament: Poželjan je živahan temperament i dobroćudnost. Nepoželjan je flegmatičan, a posebice nervozan temperament ili naklonjenost panici.

Poslušnost u radu: Poželjna je dobra komunikativnost, prilagodljivost i upornost u radu. Nepoželjna je nezainteresiranost i odbijanje suradnje, te odustajanje od zadataka kojeg treba obaviti.

Volja i sposobnost za rad: Poželjna je spretnost, fizička uravnoteženost i skladnost kretnji, pozitivna reakcija na djelovanje jahača ili vozača, te živahno gibanje u dobrom taktu u svim kretnjama. Nepoželjno je pomanjkanje volje i sposobnosti za rad, te neodazivanje na djelovanje vozača ili jahača.

Kretnje: Ocjenjuje se korektnost i izdašnost u koraku, kas i galopu, po jednakim kriterijima kao kod ocjene svojstava vanjštine. Korak mora biti korektan, izdašan, energičan i dug, te pravilan – četverotaktan. Kas mora biti korektan, izdašan, energičan i dug, te pravilan – dvotaktan, s dugom fazom lebdenja. Posebna pozornost kod ocjene kasa posvećuje se radu zadnjeg dijela tijela – noge, sapi i leđa. Galop mora biti izdašan, energičan i dug, pravilan – trotaktan, s jasnom i dugom fazom lebdenja. Nepoželjno je nekorektno kretanje u svim hodovima, neizdašno, nisko kretanje, kratki koraci, spoticanje, nejednaka izmjena nogu, nejasna taktnost kretnji, kljusanje u hodu i kasu, četverotaktni galop i dr.

Foto 4. Polaganje IRS pod sedlom

Foto 5. Polaganje IRS u zaprezi

III.5. Konačna ocjena ispita radne sposobnosti pastuha

Konačna ocjena IRS sastoji se od zbroja ocjena ispita pod sedlom ili ispita u zaprezi sukladno dole navedenom postotku ocjene. Maksimalan broj bodova testa je 100.

Položenim IRS smatra se ako pastuh ostvari minimalno 70 boda ili 70% od maksimalnog broja bodova. Potvrda o (ne)polaganju ispita radne sposobnosti izdaje se u roku od 45 dana od datuma održavanja ispita.

Ispit	Ocjena jahaćeg ili zaprežnog suca	Ocjena predstavnika HCK	Ocjena predstavnika HUUH	Skupna ocjena
Ispit pod sedlom (80%)	(80%)	(10%)	(10%)	(100%)
Ispit u zaprezi (80%)	(80%)	(10%)	(10%)	(100%)
Sveukupno	(80%)	(10%)	(10%)	(100%)

U Lipiku, 12.04.2012. godine

***Autori uzgojnog programa konja haflinger pasmine u Republici Hrvatskoj:**
Nidal Korabi, dipl.ing. (Hrvatski centar za konjogojstvo - Državne ergele Đakovo i Lipik)
Celestino Zeni, Snježana Zeni, Marijana Ač Rapčan, ing. (Hrvatska udruga uzgajivača haflinger pasmine konja)*